

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 9/2009 rd

Statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2010—2013

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 31 mars 2009 statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2010—2013 (SRR 3/2009 rd) till finansutskottet för beredning.

Utlåtanden

Riksdagens övriga fackutskott har haft tillfälle att lämna utlåtande till finansutskottet om ramar för statsfinanserna 2010—2013 beträffande sitt respektive ansvarsområde. Utlåtande har lämnats av

- utrikesutskottet UtUU 2/2009 rd
- revisionsutskottet ReUU 2/2009 rd
- förvaltningsutskottet FvUU 4/2009 rd
- lagutskottet LaUU 5/2009 rd
- kommunikationsutskottet KoUU 11/2009 rd
- jord- och skogsbruksutskottet JsUU 8/2009 rd
- kulturutskottet KuUU 4/2009 rd
- social- och hälsovårdsutskottet ShUU 8/2009 rd
- ekonomiutskottet EkUU 12/2009 rd
- framtidsutskottet FrUU 2/2009 rd
- arbetslivs- och jämställdhetsutskottet AjUU 4/2009 rd
- miljöutskottet MiUU 10/2009 rd.

Sakkunniga

Utskottet och delegationerna har hört

- biträdande budgetchef Markus Sovala, budgetråd Pekka Pelkonen, ekonomichef Jukka Nummikoski, projektchef Jaakko Kuusela,

- budgetråd Jouko Narikka, konsultativ tjänsteman Rainer Alanen, konsultativ tjänsteman Juha Majanen, konsultativ tjänsteman Leo Parkkonen, konsultativ tjänsteman Hannele Savioja, äldre finanssekreterare Susanna Ikonen, budgetsekreterare Niko Ijäs och finanssekreterare Panu Kukkonen, finansministeriet
- understatssekreterare Antti Sierla, ekonomidirektör Risto Hakoila, ambassadråd Heli Kannerla och ekonomiplanerare Sari Kantola, utrikesministeriet
- kanslichef Tiina Astola och ekonomidirektör Harri Mäkinen, justitieministeriet
- kanslichef Ritva Viljanen och ekonomidirektör Jukka Aalto, inrikesministeriet
- kanslichef Kari Rimpi, överdirektör Eero Lavonen, ekonomidirektör Timo Norbäck, enhetschef Markku Nikkilä och konsultativ tjänsteman Timo Rivinoja, försvarsministeriet
- ekonomiplaneringschef Matti Väisänen, direktör Anita Lehtikainen, programdirektör Georg Henrik Wrede och kulturråd Kirsi Kainanharju, undervisningsministeriet
- ekonomidirektör Hannele Laiho, lantbruksråd Esko Juvonen och ekonomiöverinspektör Heikki Piiparinen, jord- och skogsbruksministeriet
- överdirektör Juhani Tervala, ekonomidirektör Jaana Kuusisto, trafikråd Riitta Viren och controller Marja Heikkonen-Järnola, kommunikationsministeriet

- kanslichef Erkki Virtanen, ekonomidirektör Eero Murto, lagstiftningsråd Kari Parkkonen, konsultativ tjänsteman Mika Niemelä, specialplanerare Raija Saastamoinen och projektchef Petra Tarjanne, arbets- och näringsministeriet
- biträdande avdelningschef Mikko Staff, finanssekreterare Jenni Eskola och finanssekreterare Arto Salmela, social- och hälsovårdsministeriet
- ekonomidirektör Oili Hintsala, byggnadsråd Erkki Laitinen och överingenjör Jukka Vuontela, miljöministeriet
- avdelningschef Antti Suvanto, Finlands Bank
- ombudsman Heikki Sederlöf, Ammatillisen Aikuiskoulutuksen Liitto ry
- direktör Jarmo Lindén, Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet
- forskare Hannu Kaseva, Näringslivets Forskningsinstitut
- direktör Jouni Välijärvi, Pedagogiska forskningsinstitutet
- direktör Simo Tiainen och vice skogsdirektör Timo Nyrhinen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- generaldirektör Markku Mylly, Sjöfartsverket
- utbildningschef Matti Lahtinen, Undervisningssektorns Fackorganisation rf
- planeringsdirektör Petri Pohjonen, Utbildningsstyrelsen
- prognoschef Eero Lehto, Löntagarnas forskningsinstitut
- ekonomisk expert Janne Huovari, Pellervo Ekonomiska Forskningsinstitut
- direktör Olavi Rautiainen, Norra Savolax skogscentral
- sekreterare Lauri Ainasto, Trä- och specialbranschernas förbund
- förvaltningsdirektör Hannu Mäkikangas, Banförvaltningscentralen
- direktör Martti Kallio och specialmedarbetare Päivi Rajala, Finlands Kommunförbund
- ombudsman Eero Yrjö-Koskinen, Finlands naturskyddsförbund
- professor, prorektor Pekka Korvenmaa, Konstindustriella högskolan
- forskare, chef för forskningsenheten Paula Karhunen, centralkommissionen för konst
- projektchef Minna Salmi, Institutet för hälsa och välfärd
- biträdande direktör Tapani Määttä, Vägförvaltningen
- ekonomidirektör Pekka Pylkkänen, Tullstyrelsen
- generaldirektör Harri Vainio, Arbetshälsoinstitutet
- divisionschef Teppo Koivisto, Statskontoret
- överdirektör Seija Ilmakunnas, Statens ekonomiska forskningscentral
- professor Liisa Uusitalo.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av Ammatillisten Aikuiskoulutuskeskusten Liitto, Huvudstaben och Finlands Kommunförbund.

REDOGÖRELSEN

Ramarna för statsfinanserna har beretts utgående från rambeslutet av den 25 maj 2007, som reviderades genom ett beslut av den 13 mars 2008. Det här rambeslutet motsvarar 2010 års pris- och kostnadsnivå. Dessutom har omstruktureringsarna i budgeten för 2010 och 2011 beaktats, och vidare har vissa riktlinjer för de olika förvaltningsområdena preciserats.

Utgiftsramarna för 2010—2013 är 36 624—37 782 miljoner euro enligt pris- och kostnadsnivån 2010. För 2010 och 2011 finns dessutom en

årlig tilläggsbudgetreserv på 300 miljoner euro. Den ofördelade reserven kommer att vara 54 miljoner euro 2010 och 116 miljoner euro 2011.

Rambeslutets utgifter följer regeringens ekonomiska strategi, som har som mål att öka finländarnas välfärd genom att förbättra förutsättningarna för en betydande höjning av sysselsättningen och en snabbare ökning av produktiviteten. Prioriterade områden är bättre social trygghet, främjd kompetens och FoU-verksamhet och klimat- och energipolitik. Inom ramarna har man

räknat med bland annat regionförvaltningsreformen, universitetsreformen och de ändringar som kommittén för reformering av den sociala tryggheten ("Sata-kommittén") föreslår.

Jämfört med det föregående rambeslutet ökar utgifterna utanför ramen med ca 2,4 miljarder euro 2011. Ökningen beror till ca 0,5 miljarder euro på ökande utgifter för utkomstskyddet för arbetslösa och för bostadsbidraget till följd av den försvagade ekonomin och till ca 1,1 miljarder euro på ökade utgifter till följd av en ändring av folkpensionslagen. Av ökningen föranleds 374 miljoner euro av kompensationen för skatteinkomstbortfallet i kommunerna.

Den kraftiga ökningen av statsskulden höjer ränteutgifterna till ca 3,6 miljarder euro fram till

2013. Uttryckt i nationalräkenskapstermer beräknas statsfinanserna uppvisa ett underskott under hela ramperioden. År 2011 beräknas underskottet vara 4,3 procent av bruttonationalprodukten.

Utskottet noterar i detta sammanhang att tredje och fjärde meningen på sidan 18 i den tryckta finska redogörelsen ("Samalla ryhdytään toimii ympäristöanalytiikan laboratoriopalvelujen kokoamiseksi Suomen ympäristökeskuksen yhteyteen laajemminkin. Tarvittavista jatkoselvityksistä ja toimeenpanosta vastaa ympäristöministeriö.") inte ingår i statsrådets beslut. På grund av ett tekniskt fel finns de med i det dokument som delats ut i riksdagen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Den ekonomiska utvecklingen och sysselsättningsutsikterna

Regeringens rambeslut har tagits fram i ett läge där världsekonomin befinner sig i en djup recession. Den ekonomiska globaliseringen har inneburit att alla ekonomiska regioner drabbats av lågkonjunkturen samtidigt och världsekonomin har försämrats mycket snabbt. När finanskrisen spred sig till realekonomin stärktes den negativa spiralen och någon klar utveckling mot ekonomisk återhämtning finns inte i sikte. Tvärtom förväntas den globala recessionen snarare förvärras ytterligare. Ekonomin har försämrats snabbt också i euroområdet. Under årets första kvartal krympte ekonomin i euroområdet mer än någonsin sedan andra världskriget; bruttonationalprodukten sjönk med hela 4,6 procent mot 2008.

Finlands offentliga finanser stod på en stadig grund när lågkonjunkturen började, men det ekonomiska läget har försämrats avsevärt inte minst på grund av den kraftigt minskande exporten. Bnp-tillväxten beräknas sjunka med 5 procent i år och med ytterligare 1,5 procent nästa år. Tillväxten förväntas ta fart på nytt 2011, men åter

minska i slutet av ramperioden. År 2013 beräknas bnp-tillväxten ligga under två procent.

Också arbetslösheten har ökat och enligt prognosen kommer den i år att stiga till 9 procent och 2010 till närmare 10 procent. Arbetsstillfällena försvinner särskilt inom exporten, men så småningom också till följd av att den inhemska efterfrågan minskar. I slutet av ramperioden beräknas arbetslösheten ligga kring 7,8 procent av arbetskraften.

Enligt skatteförslagen i rambeslutet ska skatten på alkohol, energi och fastigheter höjas, men skatteintäkterna sjunker ändå snabbt när sysselsättningsläget försämrats. Under 2009—2010 förmodas statens skatteinkomster minska med i genomsnitt något under 8 procent per år och därefter öka med cirka 7 procent per år mot slutet av ramperioden. Under 2010—2013 kommer inkomstposterna i genomsnitt att vara 7,6 miljarder euro lägre på årsnivå än man räknade med för ett år sedan.

Den statliga upplåningen kommer att öka för att statens utgifter ska kunna täckas in. I slutet av ramperioden förväntas statsskulden stiga till 103 miljarder euro, vilket är 50 procent av bruttonationalprodukten, och ränteutgifterna samtidigt till 3,6 miljarder euro. Enligt prognosen kom-

mer statsbudgeten att gå med ett underskott hela ramperioden, som mest 12,2 miljarder euro 2010.

De dystra ekonomiska utsikterna kastar således en skugga över hela ramperioden. Den ekonomiska utförsbacken förväntas visserligen bli mindre brant så småningom, men återhämtningen kommer enligt prognosen att börja först nästa år. Och även om det skedde en viss tillväxt i ekonomin i år, bedöms den ekonomiska utvecklingen och sysselsättningsutsikterna ändå som fortsatt svaga en lång tid framöver.

En världsekonomi i fritt fall ställer en liten, exportberoende nationell ekonomi som Finland inför exceptionellt stora utmaningar. Utöver de problem som finanskrisen fört med sig hotas också de offentliga finansernas hållbarhet på sikt. För att finanserna ska vara hållbara på sikt bör de uppvisa ett överskott. Enligt finansministeriet är ett överskott som garanterar hållbarhet cirka fyra procent i förhållande till bnp. Ministeriets prognos är att de offentliga finanserna under de första åren av nästa årtionde kommer att uppvisa ett underskott motsvarande mer än fyra procent av bnp, och ännu i slutet av ramperioden beräknas underskottet vara mer än två procent av bnp. Med andra ord ställer den åldrande befolkningen oss inför större utmaningar än man tidigare trott, eftersom utgångsläget ser ut att bli mycket sämre än någon kunnat förutse.

Regeringens ekonomisk-politiska strategi går ut på att betona de offentliga finansernas hållbarhet på sikt och är av stor vikt, menar utskottet. Om vi vill kunna svara på framtidens stora ekonomiska utmaningar måste budgetdisciplinen vara sträng och de offentliga utgifterna hållas under kontroll. Vi måste se till att ha en bred skattebas och tillräckliga skatteintäkter. Hållbara offentliga finanser kräver längre tid i arbetslivet, högre sysselsättning och en effektivare och mer produktiv offentlig sektor. Också de insatser som görs under en ekonomisk kris måste stärka den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna, och man måste se till att förtroendet och trovärdigheten i fråga om landets ekonomi består i framtiden, understryker utskottet.

Med tanke på den rådande och förväntade konjunkturutvecklingen har utskottet inga invändningar mot redogörelsens grundläggande riktlinjer för den finansiella och den ekonomiska politiken. De ekonomiska utsikterna är ändå på det hela taget exceptionellt osäkra. I det läget är det också svårt att göra prognoser. Om den internationella recessionen fördjupas och drar ut på tiden mer än väntat, kan det visa sig att basprognosen i redogörelsen är alltför optimistisk. Men det kan också visa sig att skatteintäkterna uppskattats för lågt, särskilt om det går så att en återhämtning i den internationella efterfrågan även får vår exportindustri att börja växa snabbare än väntat.

Utskottet behandlar i det följande bara vissa centrala anslagsfrågor mer ingående. Utlåtandena från övriga fackutskott innehåller en närmare granskning av problemområdena och utvecklingsbehoven inom respektive förvaltningsområde.

Ramarna för valperioden och vissa iakttagelser om de olika förvaltningsområdena

De statsfinansiella utgiftsramarna bygger på tidigare ramar och utarbetades i början av regeringsperioden när de ekonomiska utsikterna såg helt annorlunda ut än i dag. Regeringen föreslår ändå inga ändringar i de utgifter som läggs fast i regeringsförklaringen; i stället justeras ramarna för valperioden tekniskt för att motsvara förändringarna i pris- och kostnadsnivån och i budgetstrukturen.

Även om utgifterna totalt sett inte minskar tänker regeringen omallokera 200 miljoner euro av utgifterna inom ramarna. Den marginal detta medger kommer att användas bland annat till att reformera vuxenutbildningen, öka de aktiva åtgärderna, tillgodose behov inom migrationspolitiken och investera i FoU och annat som stärker ekonomins framtida tillväxtpotential. Omallokeringen kommer att genomföras i budgeten för 2010.

Det är motiverat att omallokera utgifter till de ändamål som är lämpligast med avseende på nuläget. Det är angeläget att resurser tilldelas och åtgärder riktas till områden som är viktiga för

landets ekonomi och konkurrenskraft och för sysselsättningen och välfärden.

Under de närmaste åren måste man framför allt satsa på att stärka den ekonomiska tillväxten, förbättra konkurrenskraften och stävja klimatförändringen. Det kräver extra satsningar på forskning, produktutveckling och kompetens.

Vidare vill utskottet lyfta fram vikten av åtgärder för att främja exporten och öppna upp företagen internationellt. Det kräver ytterligare satsningar på bättre exportkompetens och internationellt forskningssamarbete till stöd för tillväxtföretag med internationaliseringen. Miljötekniken är ett exempel på en global tillväxtbransch där Finland har förutsättningar att öka exporten. Dessutom bör Finland profilera sig som ett etableringsland för multinationella företag som bedriver krävande FoU-verksamhet och som en försöksomgivning för nya verksamhetskoncept.

Utskottet vill framhålla att en utdragen recession kan utgöra ett hot mot hela industribranschens möjligheter att bedriva verksamhet i Finland. Därför är det viktigt att se till att kritiska branscher har villkor och kapacitet för att stå sig i konkurrensen så att de även efter recessionen ska ha kvar den högkvalitativa specialkompetens som samlats under flera årtionden.

Det är motiverat att öka resurserna för vuxenutbildning och aktiva åtgärder. Sysselsättningsanslaget har redan höjts genom 2009 års första tilläggsbudget och dessutom också i rambeslutet. Dessutom tilldelar regeringen ca 60 miljoner euro av Europeiska socialfondens medel för att sysselsätta bland annat ungdomar och nyutexaminerade. Arbetslösheten har dock stigit snabbt och permitteringarna ökar hela tiden. Särskilt oroväckande är det faktum att arbetslösheten bland personer under 25 år redan stigit till cirka 20 procent. Det gäller alltså att ge akt på behovet av anslag för arbetskraftspolitiska åtgärder och i förekommande fall ompröva om de dimensionerats rätt.

Utskottet vill påminna om att Finland kommer att hotas av brist på arbetskraft på grund av den åldrande befolkningen när ekonomin åter rep sig. Då kommer tillgången på arbetsför och

kompetent arbetskraft att vara en av de viktigaste förutsättningarna för att den ekonomiska tillväxten ska komma igång. Därför är det viktigt att man under lågkonjunkturen satsar på att förbättra arbetstagarnas yrkeskunskaper och att man i stället för säga upp anställda till exempel permitterar dem turvis. Det behövs särskilda insatser för att hindra att ungdomar glider in i långtidsarbetslöshet.

Utskottet menar att det är nödvändigt att man också försöker genomföra målen i klimat- och energistrategin och uppfylla internationella förpliktelser, trots de problem som är förknippade med det rådande konjunkturläget. Det hänvisar till sitt utlåtande (FiUU 8/2009 rd — SRR 6/2008 rd) om den klimat- och energipolitiska redogörelsen och betonar vikten av åtgärder för att nå målen för användning av förnybar energi. Ökad användning av bioenergi, framför allt träbaserade bränslen, kräver bland annat mer statligt stöd utifrån lagen om finansiering av hållbart skogsbruk. Det krävs också nya innovativa lösningar för att målen ska nås.

Utskottet välkomnar planerna på att omallotera anslag för att tillgodose migrationspolitikens behov. Genom en snabbare behandling av asylansökningar kan man motarbeta betydande merkostnader för statsfinanserna av att ansökningarna hopar sig. Dessutom har den integreringsersättning som betalas till kommunerna legat på samma nivå sedan 1990-talet. Kommunernas svaga ekonomi gör att en ordentlig höjning av ersättningen skulle öka deras benägenhet att ta emot flyktingar.

Den kommunala ekonomin och basserviceprogrammet

Utsikterna för kommunernas ekonomi har precis som utsikterna för statsfinanserna snabbt försämrats på grund av den ekonomiska krisen. Den största orsaken till att kommunernas skatteintäkter minskat dramatiskt är att intäkterna av den konjunkturkänsliga samfundsskatten har rasat. Skatteintäkterna har minskat snabbt framför allt i sådana kommuner som är mycket beroende av hur ekonomin och sysselsättningen har utvecklats inom vissa stora exportföretag. Samtidigt

som den kommunala ekonomin försvagas ökar kommunernas utgifter bland annat för att behovet av service ökar och utgifterna för socialbidrag och arbetsmarknadsrelaterat stöd ökar.

Regeringen beslutade i samband med ramförhandlingarna att stärka kommunernas finansiella bas genom att temporärt höja deras utdelning av samfundsskatteintäkterna, gradvis avskaffa arbetsgivarnas folkpensionsavgift och höja den övre och nedre gränsen för fastighetsskatten. Man beräknar att den kommunala ekonomin genom de här åtgärderna stärks med 468 miljoner euro 2009 och med 649 miljoner euro 2010 och med ytterligare 674 miljoner euro 2011. Effekterna för den kommunala ekonomin kan också vara större, beroende på hur många kommuner som utnyttjar möjligheten att höja fastighets-skatten.

Under ramperioden ökar de statsbidrag som omfattas av justeringen av kommunernas basservicebudget med ca 430 miljoner euro. Det största tillägget till statsandelarna beror på indexhöjningen, som ökar statsandelarna med sammanlagt 237 miljoner euro.

Det är viktigt att kommunernas finansiella bas stärks, menar utskottet. I praktiken är kostnadstrycket på kommunerna ändå så pass stort att kommunerna trots stödinsatserna måste vidta betydande sparåtgärder, öka skuldsättningen och skjuta på planerade investeringar. Kommuner-na förväntas i enlighet med basserviceprogrammet vidta åtgärder för att stävja utgiftsökningen, men det oaktat räknar man med att utgifterna fortsätter att öka med ca 4 procent om året.

Utskottet betonar att servicen måste bli effektivare och produktivare. Det räcker inte med att minska antalet kommuner, utan tjänsterna måste gå att producera effektivare än hittills. Enligt Statistikcentralens statistik från januari 2009 har den sammanräknade totalproduktiviteten för utbildningen, hälso- och sjukvårdstjänsterna och de sociala tjänsterna i kommunerna och samkommunerna sjunkit under hela 2000-talet. De stora skillnaderna i produktivitet och effektivitet mellan kommunerna är dock ett tecken på att produktiviteten kan höjas utan att man behöver tumma på kvalitet och resultat, om kommunerna

satsar på effektiva strukturer och arbetsmetoder över hela linjen. Att målmedvetet gå vidare med kommun- och servicestrukturreformen spelar en nyckelroll när det gäller att hålla utgifterna under kontroll.

Regeringen bör ge akt på läget inom den kommunala ekonomin och se till att kommunerna kan klara av sina skyldigheter. Vid behov måste den kommunala ekonomins finansiella bas stärkas ytterligare.

Utskottet vill särskilt peka på hur viktigt det är att man satsar på välfärdstjänsterna också under recessionen. Särskilt viktigt är det att förebygga utslagning och sörja för skol- och studerandehälsövården och tillgången till social- och hälsovårdstjänster. Dessutom måste den grundläggande undervisningen ordnas så att de lagstadgade kraven uppfylls.

Under den senaste depressionen försämrades flera av förmånerna till barn och barnfamiljer, vilket bland annat ledde till att den relativa fattigdomen bland barnfamiljerna ökade, liksom också de psykiska störningarna bland barn och unga och antalet klienter inom barnskyddet. Till denna utveckling bidrog också avvecklingen av regelstyrningen och omläggningarna i statsandelssystemet.

När den kommunala ekonomin stramas åt blir de kommunala beslutsfattarna i många fall tvungna att göra medvetna värdeval av hur servicen ska ordnas. Utskottet anser det vara viktigt att man ger akt särskilt på barnens och barnfamiljernas situation och ser till att man inte genom sparåtgärder bidrar till marginalisering och social ojämlikhet. Med effektiva preventiva åtgärder och välfungerande basservice kan man förebygga att problemen tillspetsas och minska behovet av dyra specialtjänster.

Produktivitetsprogrammet

Enligt redogörelsen ska produktivetsprogrammet genomföras i enlighet med vad som tidigare bestämts så att statens behov av arbetskraft kan dras ner med 9 645 årsverken fram till 2011 och med ytterligare 4 800 årsverken fram till 2015. Regeringen fortsätter att genomföra statens produktivetsprogram och preciserar i detta rambe-

slut hur de nya åtgärder som ska genomföras före utgången av 2015 ska riktas enligt förvaltningsområde.

Enligt redogörelsen ska produktiviteten förbättras också på många andra sätt, bland annat genom bättre strukturer, verksamhet och processer inom förvaltningen, effektivare användning av IT och förvaltningsövergripande reformer. Inte minst genom den omfattande reformen av regionalförvaltningen förväntar man sig ökad effektivitet och större personalinbesparingar. Även sektorsforskningen ska ses över och fyra servicecentraler för ekonomi- och personalförvaltning slås ihop till en myndighet.

Produktivtetsprogrammet är som sagt motiverat och nödvändigt om man vill trygga tillgången till arbetskraft i framtiden. Det ges en unik möjlighet till detta när de stora årskullarna går i pension under de närmaste åren. Också det förändrade ekonomiska läget kräver effektivisering och omallokering av utgifter.

Ändå upplevs programmet fortfarande i stor utsträckning som ett program för personalnedsskärningar. Utskottet pekar på att man ofta måste se över rutiner och strukturer om man vill minska på personalen. Först därefter kan man klara av uppgifterna med färre anställda. Framför allt IT-relaterade projekt kräver gott om tid och resurser för genomförandet. Det måste avsättas tillräckliga resurser för produktivtetsförbättrande projekt, om man vill att lösningarna ska vara makroekonomiskt ändamålsenliga.

Utskottet ser också allvarligt på de problem som personalnedsskärningarna kan leda till exempelvis i Tullen, skatteförvaltningen, utskönningsväsendet och andra sådana myndigheter med ansvar för skatteuppbörd och avgiftsuttag vars verksamhet klart påverkar statens inkomster. Det går att uppnå stor statsfinansiell nytta bland annat genom att bekämpa ekobrottslighet och svartekonomi och effektivare skatteinspektioner. Utskottet anser att målen för produktivtetsprogrammet vid sådana myndigheter ska genomföras så att man inte äventyrar deras möjligheter att fullgöra sina uppgifter.

Den naturliga avgången kommer att vara stor under de närmaste åren, och staten måste också

nyrekrytera i stor omfattning. Trots produktivtetsprogrammet beräknas behovet av nyanställningar inom statsförvaltningen uppgå till 9 300 årsverken 2010—2013. Pensioneringarna och personalavgången i övrigt är ändå inte alltid av sådan art att de räcker till för att nå målen i produktivtetsprogrammet. Dessutom kommer regionaliseringen åtminstone i början att höja kostnaderna och öka personalbehovet och det i sin tur kan göra det svårare att åstadkomma de minskningar som programmet kräver.

Utskottet understryker att produktivtetsprogrammet inte får leda till att anställda sägs upp med hänvisning till ekonomiska och produktionsrelaterade orsaker. Produktivitetshöjande åtgärder måste absolut genomföras i överensstämmelse med god personalpolitik, och de måste också beakta ambitionerna att förlänga tiden i arbetslivet.

Stimulansåtgärder

Hittills har ca 3 miljarder euro anvisats för ekonomiska stimulansåtgärder. Det motsvarar ca 1,5 procent av bnp, alltså en synnerligen ansevärd summa också jämfört med andra EU-länder. Av stimulansåtgärderna är ca 2,3 miljarder euro skattelättnader och 0,7 miljarder euro utgiftsökningar. Man har prioriterat åtgärder som direkt främjar sysselsättningen samt utbildning och forskning. Dessutom har betydande extra satsningar till en sammanlagd volym på ca 60 miljarder euro gjorts för att förbättra finansmarknadens funktion.

Stimulansåtgärderna är bra och motiverade, anser utskottet. De har ökat sysselsättningen och förbättrat medborgarnas köpkraft. De har dessutom riktats så att de ska få igång investeringar och reparationsbyggande bland annat i kommuner och husbolag. Ekonomin stimuleras då totalt sett mer än de statliga medlen uppvisar.

Den ekonomiska nedgången har emellertid varit så snabb och kraftig att det är svårt att uppskatta om stimulansåtgärderna är tillräckliga. Vissa av verkningarna kommer under alla omständigheter att märkas först senare. Vidare är det i stor utsträckning konsumenternas beteende som avgör hur stort genomslag den ökade köp-

kraften får. Utskottet anser att det måste finnas beredskap för ytterligare stimulansåtgärder, om den svaga utvecklingen i ekonomin och sysselsättningen fortsätter.

Exempelvis miljövårdsarbeten och vatten- och avloppsarbeten sysselsätter och utförs dessutom ofta i regioner som lider av hög arbetslöshet. Också bastrafikledshållning och sanering av mögelfastigheter är effektiva med tanke på stimulansen, eftersom de kan startas snabbt och genast påverkar sysselsättningen.

Statsskulden kommer som sagt att stiga synnerligen högt under ramperioden, till ca 50 procent av bruttonationalprodukten fram till slutet av perioden. Vår statsskuld i förhållande till bnp är ändå för närvarande låg internationellt sett och Finland har åtminstone tills vidare fått låna till relativt låg ränta. Vi kan alltså jämföra ut den ekonomiska utvecklingen genom skuldsättning av statsfinanserna. Men med tanke på de offentliga finansernas hållbarhet på längre sikt är viktigt att den offentliga sektorn inte skuldsätter sig alltför mycket.

Ramförfarandet

Ramförfarandet har visat sig vara ett lyckat och fungerande sätt att stabilisera statsfinanserna, men vi har inga erfarenheter av hur det fungerar i en ekonomisk krissituation. Den pågående ekonomiska krisen ställer under alla omständigheter ramförfarandet inför en ny typ av situation, eftersom ramarna för valperioden lades upp under helt andra konjunkturutsikter.

Med tanke på nuläget är det bra att man i början av valperioden tillfogade ramförfarandet vissa flexibilitetsskapande element. Dessutom ligger de s.k. automatiska stabilisatorerna utanför ramarna. De är vissa konjunktur känsliga utgifter såsom arbetslöshetsersättningar, socialbidrag, bostadsbidrag och ränteutgifter. Också de finansiella investeringarna ligger utanför ramarna, vilket gör det möjligt att stödja bland annat investeringar i know-how och innovation. Utgifterna utanför ramarna beräknas uppgå till 11,9 miljarder euro 2011, dvs. 2,4 miljarder euro mer än man räknade med 2008.

En djupare och utdragen recession kan medföra betydande påfrestningar för statsfinanserna, och då finns det även risk för att ramarna inte håller. Utskottet anser att man noga måste följa hur ekonomin och sysselsättningen utvecklas och vid behov ompröva om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga. Vidare måste det ses till att de offentliga finanserna är hållbara på sikt.

Förslag till beslut

Finansutskottet föreslår därför att riksdagen som sin ståndpunkt godkänner

att riksdagen inte har något att anmärka med anledning av redogörelsen, men att den förutsätter att man noga följer hur ekonomin och sysselsättningen utvecklas och vid behov omprövar om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga.

Helsingfors den 2 juni 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Hannes Manninen /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Pertti Hemmilä /saml
Bjarne Kallis /kd
Kyösti Karjula /cent
Esko Kiviranta /cent
Jari Koskinen /saml
Mikko Kuoppa /vänst
Reijo Laitinen /sd
Mika Lintilä /cent (delvis)
Kirsi Ojansuu /gröna
Heikki A. Ollila /saml
Markku Rossi /cent
Matti Saarinen /sd

Petri Salo /saml (delvis)
Minna Sirnö /vänst
Pia Viitanen /sd (delvis)
ers. Esko Ahonen /cent (delvis)
Timo Kalli /cent (delvis)
Matti Kauppila /vänst (delvis)
Inkeri Kerola /cent (delvis)
Lauri Kähkönen /sd (delvis)
Reijo Paajanen /saml (delvis)
Heli Paasio /sd (delvis)
Eero Reijonen /cent (delvis)
Kimmo Sasi /saml (delvis)
Tuula Väätäinen /sd (delvis).

Sekreterare i delegationen var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila.

RESERVATION 1

*Motivering***DEN EKONOMISKA POLITIKEN MÅSTE LÄGGAS OM***Finlands väg in i recessionen*

Regeringens ekonomiska politik har misslyckats. Ekonomin är i fritt fall, arbetslösheten stiger och de servicestrukturer som ska trygga välfärden rasar. Regeringen hänger sig åt ansvarslös och ineffektiv skattestimulans som till inemot 90 procent består av skattelättnader. Det har inte gett några vinningar inom sysselsättningen utan skuldsätter Finland helt i onödan och undergräver finansieringen av välfärdssamhället. Regeringens skattelättnadspolitik leder till att den progressiva inkomstbundna beskattningen lindras, medan beskattningen av kommunerna som redan tangerar plattskatt skärps.

I början av året gick Finlands ekonomi in i en recession och läget har visat sig vara klart sämre än man trodde tidigare. Månadsgrafén för totalproduktionen har under årets tre första månader sjunkit med ungefär 10 % mot samma period i fjol. Både exporten och importen har minskat kraftigt. Industriproduktionen har krympt med en femtedel och i byggbranschen är nedåtspiralen ännu starkare. Man känner allt tydligare av den ekonomiska nedgången i servicebranschen. Kommunerna kommer att få ökade ekonomiska svårigheter i år och nästa år. Permitteringar och uppsägningar, gallringar i serviceutbudet, skuldsättning och skatteförhöjningar har blivit vardagsmat i kommunerna i takt med att den ekonomiska situationen har skärpts. Regeringen saknar vilja att ta tag i de verkliga ekonomiska problemen och håller nu på att upprepa de fel som begicks under den föregående nedgångsperioden. Det här betyder att också följderna blir desamma.

Regeringens politik har lett till att arbetslösheten hotar bli lika omfattande som på 1990-ta-

let. Under början av året har sysselsättningen minskat både inom den privata sektorn och rent av hos staten. Alldeles särskilt oroväckande är det med den kraftiga ökningen av arbetslösheten bland unga personer. Senast nästa år kommer den totala arbetslösheten att nå upp till tio procent. Samtidigt ökar de sociala problemen i samhället och därmed också inkomstskillnaderna och den bristande jämlikheten. Finland ser ut att gå från en finansiell och ekonomisk kris till en sysselsättningskris.

Det finns också inhemska medel för att stödja en förbättrad sysselsättning. Ekonomisk stimulans ska i första hand sikta på att förbättra sysselsättningen. Det räcker inte med stöd till banker och företag utan också enskilda individer behöver stöd. Begreppet välfärdsstimulans innebär just det. En sådan stimulans försöker skapa arbetstillfällen och öka människors välfärd.

Redan i vår skuggbudget i oktober framförde vi socialdemokrater hur man kan få till stånd rättvisare och effektivare skattelättnader, sätta fart på de offentliga investeringarna och säkerställa finansieringen av den kommunala servicen. I början av detta år lade vi dessutom fram ett treårigt program för att rädda finansieringen av den kommunala servicen. Den ekonomiska nedgången har varit så brant att Finland inte klarar sig utan att ta upp mera lån. Men vi skulle använda de upplånade pengarna på ett mera produktivt sätt som dessutom är socialt rättvist.

Rättvis inkomstfördelning

Enligt vårt sätt att se ska skatterna vara rättvisa och bygga på skattebetalarnas betalningsförmåga och förmögenhet. Skatterna finns till för att finansiera välfärden på ett hållbart sätt. Beskattningen ska innehålla en genuin intention att uppmuntra människor att arbeta och satsa på företagsamhet samtidigt som den motarbetar skador på miljö och hälsa.

Regeringens skattepolitiska linje har emellertid inga av dessa egenskaper. Skattepolitiken do-

mineras av en anpassning till en rad intressegruppers snäva individuella behov. Det mest flagranta exemplet på detta är lättnaderna i arvs-skatten för företag och lantbruk. Regeringen har naggat skattebasen i kanterna på ett sätt som försvagar budgetbalansen och ökar skuldsättningen i framtiden.

Den borgerliga regeringens försök att stimulera ekonomin har skett närmast genom skattelättnader. Under den här valperioden har man fattat skattebeslut för omkring 4 miljarder euro som alla försvagar skattebasen. De lättnader som beviljats under en ekonomisk recession och stark osäkerhet har inte på önskat sätt ökat konsumtionen eller den inhemska efterfrågan utan de har sparats med tanke på ännu sämre tider. I praktiken har regeringens stimulanspolitik varit slösaktig och ineffektiv och dessutom lett till ökad ojämlikhet. I kommunerna har det uppstått finansieringskriser med skärpt beskattning som följd. Det har i sin tur upphävt effekterna av den lindrade statsskatten. Eftersom kommunalskatten procentuellt är lika stor oberoende av inkomsten är den orättvisare än statens progressiva skatt.

Skatteunderlaget naggas också av den snäva utgiftsramen. När det är svårt att höja utgifterna inom förvaltningsområdena har regeringen börjat dela ut förmåner genom att sänka skatterna. En snäv utgiftsram i kombination med skattelättnader har försämrat välfärdsstatens möjligheter att producera heltäckande service till ett skäligt pris. Finland är det enda landet i världen där man håller fast vid de snäva utgiftsramarna även om den nedåtgående spiralen i ekonomin har antagit historiska dimensioner och livsviktiga sektorer är allvarligt hotade.

Arbetslösheten kräver nu effektiva åtgärder

Socialdemokraterna har i flera omgångar krävt att den ekonomiska politiken måste ledas in på ett annat spår och att kraftfulla åtgärder sätts in för att stävja den ökande arbetslösheten. Regeringen har passivt följt situationen eller vidtagit på sin höjd kosmetiska åtgärder. Effekterna har varit obetydliga och närmast bidragit till att öka budgetunderskottet och statsskulden.

Ett klart bevis på att regeringen är handlingsförlamad är dess sätt att hantera problemen i den för Finland så viktiga skogsindustrin. Genom förhastade åtgärder har man i första hand drivit skogsägarnas sak. Tillgången på råvara till ett skäligt pris har varit en bisak. Den skärpta energiskatten som infördes i samma veva som arbetsgivarnas FPA-avgift sänktes bör återtas för att säkerställa skogsindustrins verksamhetsbetingelser. Statens strama utgiftsram har inte främjat logistiska lösningar som skulle vara väldigt viktiga för branschen. Man borde redan tidigare ha fattat beslut om inhemska offentliga upphandlingar för att lindra krisen inom metallindustrin.

Enligt Internationella Valutafonden IMF är en tillfällig ökning av de offentliga utgifterna det effektivaste sättet att stimulera. Detta gäller särskilt offentliga investeringar och åtgärder som håller uppe konsumtionsefterfrågan. Också en tillfällig ökning av den offentliga sysselsättningen och rätt riktade skattelättnader är mycket effektiva sätt att stimulera ekonomin.

Kommissionens stimulansplan för den europeiska ekonomin slår fast att stimulansåtgärderna ska vara rättidiga, temporära, riktade och samordnade. Regeringen har inte tillmätt planerna något värde. Man har gett ekonomin lösa tyglar och struntat i skatteunderlaget och skuldsättningen. Den borgerliga regeringens politik ökar budgetunderskottet samtidigt som regeringen inte alls har styr på skuldsättningen.

Den borgerliga regeringen har snart slösat bort ett helt år, som med tanke på stimulansåtgärder skulle ha varit den viktigaste tiden. Regeringen bör omedelbart lägga fram en tilläggsbudget för riksdagen som främjar sysselsättningen och längre fram stödja den med offentliga investeringar och åtgärder som underlättar företagsverksamheten. Stimulansåtgärder som sätts in vid rätt tidpunkt motverkar en okontrollerad arbetslöshet.

Kommunerna står för ungefär två tredjedelar av den offentliga konsumtionen och något mer än hälften av de offentliga investeringarna. Kommunerna sysselsätter ca 430 000 personer huvudsakligen inom hälso- och sjukvårds-, social-, undervisnings- och kultursektorn. Också den

tekniska sektorn livsviktig för ett fungerande samhälle. Kommunsektorns andel av vår bruttonationalprodukt och vår arbetskraft är ungefär en femtedel. Kommunerna måste därför tillförsäkras ekonomiska resurser som gör det möjligt för dem att svara för sin bit av sysselsättningen. Kommunerna måste också själva sköta sin sysselsättning och ta fram nya medel och metoder, exempelvis specialprogram för unga arbetslösa. För det behövs det ökade resurser för arbetspraktik och läroavtalsutbildning.

En långsiktig trafikpolitik och ett fungerande trafiksystem bidrar till bättre villkor och konkurrenskraft för näringslivet och den vägen också till ekonomisk tillväxt. Särskilt viktigt är det att bädla för en smidig och kostnadseffektiv logistik. Också den regionala utvecklingen betjänas av bekväma trafikförbindelser och smidiga trafiktjänster.

Regeringens åtgärder för att stimulera byggnadsbranschen är helt otillräckliga och behandlar inte alla boendeformer lika. När ekonomin går bakåt är en av de viktigaste och mest stimulerande åtgärderna att stödja byggande i allmänhet och grundliga reparationer i synnerhet. För att hindra att regression blir ännu djupare bör staten motivera hushåll och kommuner att satsa på renovering.

Företagens inhemska investeringar tyngs av ett snabbt reducerat kapacitetsutnyttjande, stor osäkerhet om efterfrågan, svårigheter med finansiering och starkt minskade företagsvinster. För att få fart på den ekonomiska tillväxten och företagets produktionskapacitet bör avskrivningsrätten för investeringar tillfälligt ändras så att ett företag själv kan besluta om avskrivningar på byggnader, maskiner och anordningar. Avskrivningarna bör i sin helhet kunna gälla ett och samma år eller periodiseras enligt den nuvarande lagen.

Sysselsättningsanslagen måste höjas omedelbart

På arbets- och näringscentralerna är anslagen för lönestöd och arbetskraftsutbildning så gott som helt bundna. Det innebär bland annat att det inte finns något utrymme för nya beslut om exempel-

vis lönesubventioner, startpeng eller upphandling inom ramen för den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen (inklusive samanskaftningsutbildning). Situationen är alarmerande med tanke på att mer än halva året ännu är kvar.

Under den förra lågkonjunkturen lärde vi oss att man inte får låta den öppna arbetslösheten galoppera och särskilt inte låta den bli långvarig. Och ändå håller regeringen nu anslagen för sysselsättningspolitik på en anmärkningsvärt låg nivå. I budgetpropositionen för 2009 skars anslagen ned med omkring 68 miljoner euro. Trots att man i tilläggsbudgeten ökade anslaget för arbetskraftspolitiska åtgärder uppvisar de fortfarande ett underskott på 46 miljoner euro jämfört med i fjol. När permitteringarna ökar explosionsartat och arbetslösheten blir allt svårare krävs det ett betydligt resurstillskott för sysselsättningsåtgärder. Arbetskraftspolitiska experter anser att anslagsbehovet för sådana åtgärder nu uppgår till hela 200 miljoner euro.

Nu behövs det pengar för yrkesinriktad tilläggsutbildning

Det är nu när arbetslösheten fortsatt ökar som utbildningsåtgärder bör sättas in. För att motverka arbetslösheten bör särskilt vuxenutbildningen få extra anslag, både inom utbildningsministeriets och arbets- och näringsministeriets förvaltningsområden.

I rambeslutet ingår exempelvis inga lösningar för en totalöversyn av vuxenutbildningen. Sakkunniga hävdar att verkställigheten av de s.k. AKKU-förslagen utöver det som kommer till genom den första tilläggsbudgeten kräver att resurserna för vuxenutbildning ökas med 80–120 miljoner euro på årsnivå. I samband med manglingen av budgetramarna slog regeringen fast att den bereder en omallokering av inalles 200 miljoner euro inom ramen och med sikte på budgetpropositionen 2010 och att en del ska gå till vuxenutbildning. Men några andra ökning har inte lovats ut för detta förvaltningsområde. Det är alltså oklart hur mycket pengar som kommer vuxenutbildningen till del och vem som i gengäld får avstå från resurser.

Det är bra att regeringen föreslår ett tillskott för att höja utbildningsnivån hos dem som saknar yrkesutbildning eller som har en föråldrad utbildning. En av regeringens första åtgärder var nämligen att lägga ner utbildningsprogrammet Lyftet som föregående regering inrättade och finansieringen av programmet. Det behövs tilläggsplatser i yrkesutbildningen. För att lärande i arbetet ska hålla en hög nivå behöver lärarna mer arbetslivskompetens och arbetsplatsinstruktörerna mer utbildning. Det är viktigt att de finansiella ramarna innehåller tillräckliga resurser för att genomföra reformen av den yrkesinriktade vuxenutbildningen, vilket i förlängningen motverkar arbetslöshet. Yrkesutbildningen behöver också forsknings- och utvecklingspengar för att fullfölja sitt regionala uppdrag bland i form av ökad finansiering av arbetslivsutveckling och arbetslivsservice. Det är också angeläget att se till att det finns fortbildning för högt utbildade. Verkställigheten av utvecklingsprogrammet för det fria bildningsarbetet 2008—2012, dvs. reformeringen av finansieringssystemet och lagstiftningen, förutsätter en nivåhöjning av statsandelarna för fritt bildningsarbete.

Företagens svårigheter och permitteringarna har resulterat i ett minskat antal platser inom den grundläggande yrkesutbildningen i form av läroavtal och färre praktikantplatser i yrkesutbildningen och högskoleutbildningen. De här problemen bör åtgärdas omgående. Det måste ses till att de studerande får praktikantplatser för att bristen på praktik inte ska bli ett hinder för att avsluta studierna.

Med sina finansiella principer äventyrar regeringen medborgarnas rätt att få social- och hälsovård på lika villkor. Den ekonomiska situationen i kommunerna förvärras i snabb takt och där planeras redan omfattande budgetnedskärningar. Många kommunala beslut och planer hotar redan de i grundlagen garanterade grundläggande rättigheterna och likställdheten mellan medborgarna. Elevernas rätt till utbildning måste garanteras i alla lägen.

Sammanslagningen av statsandelarna för social- och hälsovården och för förskoleutbildning och grundläggande utbildning och vissa andra

statsandelar inom utbildningsministeriets förvaltningsområde gör i kombination med övergången från elevbaserade till invånarbaserade statsandelar systemet mer kalkylmässigt och leder till att avståndet mellan verksamhet och ekonomi blir större och finansieringens styrande effekt försvagas. En bättre kvalitet på den grundläggande utbildningen i enlighet med de kvalitetskriterier som är under beredning och den planerade reformen av specialundervisning med ökad integrering innebär att ett större anslag måste reserveras för den grundläggande utbildningen. Om elever som behöver särskilt stöd i större utsträckning integreras i grupper med allmän undervisning, blir det allt viktigare att minska undervisningsgruppernas storlek, fortbilda lärarna och vidta andra stödåtgärder. Statsandelsreformen ser också ut att missgynna specialundervisningen, eftersom man planerar att helt slopa höjningen av priset per enhet för specialelever. Det betyder ökade svårigheter för kommunerna med att finansiera utbildningen. Till saken hör att studiehandledningen och elevvården bör bli bättre på alla nivåer. Allt detta kräver tilläggsresurser för kommunernas undervisnings- och kultursektorer.

Regeringen skär ner årets sysselsättningsanslag jämfört med i fjol. De arbetskraftspolitiska anslagen dimensionerades i underkant i ett läge då arbetslösheten förväntades sjunka — inte öka som nu är fallet. Regeringen är ännu inte tillräckligt beslutsam nu när arbetslösheten ökar explosionsartat utan nöjer sig med att kortsiktigt flytta över anslag från det ena förvaltningsområdet till det andra. Snabba åtgärder mot arbetslösheten kräver riktiga extra satsningar. Särskilt den ökande ungdomsarbetslösheten kräver snabba åtgärder som garanterar varje ung människa en studie-, praktikant- eller arbetsplats senast tre månader efter att han eller hon har blivit arbetslös.

Det belopp som skurits bort från de arbetspolitiska anslagen måste återbördas i en tvångssituation: arbets- och näringscentralernas pengar tar slut i sommar. Om det inte kommer mer pengar är det omöjligt, åtminstone i de största arbetskrafts- och näringscentralerna, t.ex. i Nyland och

Birkaland, att fatta nya beslut om stödsysselsättning eller utbildning.

Invandrarna blir fler och integrationsproblemen större. Regeringen borde ha tagit tag i dessa frågor som belastar kommunerna ytterligare. Nya invandrare måste så snabbt som möjligt få gå på undervisning i finska och omfattas av integrationsutbildning.

Det finns en lång rad viktiga projekt med sysselsättande effekter runt om i landet som inte kan påbörjas om inte statens skjuter till pengar. Det finns exempelvis fortfarande ungefär 1 000 fukt- och mögelskadade skolhus som snabbt skulle behöva repareras. Det måste bli fart på byggnads- och saneringsprojekt som omfattar dessa skolor eller som annars är brådskande. Både anslagsnivån och statens finansiella bidrag till dessa projekt måste höjas. Rambeslutet nämner ingenting om statsandelsnivån för anläggningsprojekt under kommande år.

För att kunna minska på gruppstorleken måste kommunerna anställa mer undervisningspersonal. Mindre grupper exempelvis i årskurserna 1—6 skulle uppskattningsvis kosta 45 miljoner euro. Nu måste det åtgärdas för att skapa mindre undervisningsgrupper och barngrupper i dagvården. Relationstalet lärare-elev måste bli bättre både i förskoleundervisningen och i alla andra undervisningsformer.

Socialdemokraterna har redan tidigare i sitt parallellförslag om universitetsreformen kritiserat regeringens sätt att värdera olika universitet genom finansieringen. Enligt regeringens förslag kommer Aalto-universitetet att få en oskäligt stor pott jämfört med andra offentligt finansierade universitet, vars finansiering har slukats av ökande kostnader. Också när det gäller yrkeshögskolorna fortsätter regeringen med sin diskriminerande politik. I ramförslaget nämns att undervisningsministeriet fortsätter med den strukturella utvecklingen av yrkeshögskolorna utan att några tilläggsanslag för ändamålet har anvisats. Rådet för vetenskap och teknologi har föreslagit att det reserveras 30 miljoner euro på årsnivå för att förbättra yrkeshögskolornas FoU-verksamhet. Regeringen måste slå in på samma

linje som rådet i finansieringen av universitet och yrkeshögskolor.

Arbetskyddet och kampen mot svart ekonomi negligeras

Statsförvaltningens produktivitetsprogram är fortfarande alltför starkt fokuserat på arbetskyddsdistrikten och Arbetshälsoinstitutet.

Det är helt ofattbart att regeringen står i beråd att skära ned personalen inom arbetskyddsförvaltningen trots att den svarta ekonomin blomstrar, arbetsolycksfallen ökar och underleverantörsavtalen och splittringen av arbetsplatser kräver mer tillsyn. Som läget är i dag omfattas bara ca 5,4 procent av arbetsplatserna av arbetskyddstillsyn. Om regeringen drar ner på arbetskyddsdistriktets personal i enlighet med produktivitetsprogrammet, går den emot riksdagens uttalade vilja, EU:s strategi för arbetshälsa och välbefinnande i arbetet och social- och hälsovårdsministeriets policy att stärka arbetskyddsmyndigheternas resurser.

De personalnedskärningar vid Arbetshälsoinstitutet som krävs i produktivitetens namn saboterar alla försök att förbättra arbetshälsan och välbefinnandet i arbetet i ett brett och nationellt perspektiv och motverkar därmed målet att få människor att stanna längre kvar i arbetslivet. Vi godtar inte de föreslagna personalnedskärningarna, särskilt till den del de gäller forskning som finansieras utanför statsbudgeten.

Ekobrottsligheten åsamkar såväl samhället som privata aktörer stora direkta och indirekta skador och därför behövs det konkreta och effektiva insatser för att få bukt på den. Bara i Finland beräknas de årliga skadorna på grund av svart ekonomi och ekobrottslighet uppgå till mer än 5 miljarder euro.

Nej till nedkörd service

På grund av det kärva ekonomiska läget ser sig kommunerna tvungna att fatta sparbeslut, ta upp mer lån, höja skatterna och dra ner på investeringarna. En av orsakerna är regeringens val när det gäller att trygga finansieringen till kommunerna. Genom sina beslut riskerar regeringen

likställdheten mellan medborgarna inom social- och hälsovården.

Välfärdssituationen för barn och unga är oroväckande. Allt fler barn placeras i vård utanför hemmet. Omkring 17 000 barn vårdas i år utanför hemmet. Nästan var tionde person i 17-18 års ålder får ingen utbildningsplats eller avbryter sina studier. Barnskyddslagens mål att föregripa problemen havererar när garantier inte ges för adekvat finansiering och personella resurser.

Andelen fattiga barnfamiljer fortsätter att öka. Barnfamiljerna måste få en bättre social trygghet. Minst lika viktigt är det att satsa på preventiva offentliga tjänster. Det gäller att erkänna att man med välfungerande offentliga tjänster kan bidra till att förhindra och undanröja fattigdom.

Utkomststödklienterna och utkomststödsutgifterna har stigit så brant att många kommuner inte klarar av den handläggningstid på högst sju dagar som lagen om utkomststöd föreskriver. Det måste snabbt vidtas åtgärder för att socialtjänsten ska få fler anställda och för att övervaka att kommunerna fullföljer sina lagstadgade skyldigheter.

Resurserna till kommunernas nya uppgifter och de utvidgade gamla uppgifterna är kraftigt underdimensionerade. Ta t.ex. den lagändring som från och med hösten ger personer med grav funktionsnedsättning subjektiv rätt till personlig assistans. För att de nya kvalitetsrekommendationerna gällande vård av äldre ska kunna omsättas i praktiken behövs mer personal inom äldreomsorgen och för stödtjänster till vårdare och vårdtagare inom närståendevården.

Det är också angeläget att satsa på välbefinnande i arbetet, personalens arbetshälsa och bestående anställningar i kommunerna. Bara så kan kommunerna bli en attraktiv arbetsgivare och människor arbeta kvar längre än nu.

Kommunernas servicestrukturer behöver givetvis rationaliseras och en ekonomiskt stabila kommunstruktur byggas upp. Men nu är finansieringskrisen ett faktum för de kommunala bastjänsterna och följaktligen krävs det omedelbara insatser av staten.

För de arbetslösa är det oroväckande att många kommuner åsidosätter sin skyldighet att aktivera långtidsarbetslösa. Men att ordna med aktivering kostar kommunerna ungefär tre gånger mer än det statliga aktiveringsstödet och får kommunernas nettokostnader att öka. Då är det risk för att kommunerna sparar in på åtgärderna för att aktivera arbetslösa.

Den primära sociala tryggheten måste förbättras

Grunddagpenningen för arbetslösa och arbetsmarknadsstödet måste absolut höjas för att spora dem som är utan jobb att själva vara aktiva. Vi kräver också att arbetsmarknadsstödet ersättning för uppehälle höjs med det snaraste.

Låginkomsttagarna för det allt sämre i takt med att kommunalskatten stiger till följd av det trängda ekonomiska läget. Regeringens beslut om skattehöjningar, t.ex. av fastighetsskatten och klientavgifterna inom hälso- och sjukvården, får nämligen deras kostnader att öka. Därför måste bland annat grundavdraget i kommunalbeskattningen fördubblas.

I redogörelsen uppger sig regeringen vilja införa en så kallad garantipension som ska ge dem som bara får folkpension eller en minimal arbetspension i kombination med folkpension garanterad minimiförsörjning. Om man ser till alla de stigande utgifterna räcker det inte med att höja de lägsta pensionerna. Vi har i flera sammanhang föreslagit att bland annat bostadsbidraget för pensionstagare ska förbättras genom en höjning av dels stödprocenten, dels de normhyror som godkänns för bostadsstöd.

Utkomststödet för barnfamiljer, barnbidraget för det första barnet och det allmänna bostadsbidraget måste höjas för att fattigdomen och utslagningen bland barnfamiljerna ska kunna minskas och motarbetas. Vidare måste det allmänna bostadsbidraget förbättras genom att inkomstgränserna ändras och de helt onödiga kriterierna för bostadens ålder och yta slopas. Bostadsbidragssystemet måste förenklas för att bidraget åter ska bli ett familjepolitiskt stöd som sänker låginkomsttagarfamiljernas boendeutgifter.

Den sociala tryggheten måste ses över så att höjda bidrag inte resulterar i att andra förmåner försämrats. Det är alltså ingen idé att ta av den ena låginkomsttagaren och ge till den andra. Det vi behöver är genuina ekonomiska satsningar på att förbättra den sociala tryggheten.

Från arbete mot utslagning till garantier för rättssäkerhet

I de statsfinansiella ramarna har produktivitetsprogrammet fokuserats så att det underminerar polisens, tullens och gränsbevakningens operativa förmåga. Därtill drabbas regionerna hårt av nedskärningarna. När man inom statsförvaltningen beslutar om hårda personalnedskärningar i regioner där just inga andra jobb står att få, skjuter man regionerna ännu djupare i sank då utbildad arbetskraft inte har några reella möjligheter till nyanställning inom sin egen sektor.

Utslagning utgör det värsta hotet mot medborgarnas trygghet. Ju sämre de ekonomiska tiderna är, desto allmänare är fenomenet. En ung person som slagits ut kostar samhället grovt räknat ungefär en miljon euro. Med de rätta investeringarna kan staten spara in ett avsevärt belopp på de framtida kostnaderna för utslagning. I humanitärt avseende är det inte egalt för vilket ändamål staten tar upp lån.

Att driva en kamp mot utslagning är samtidigt den bästa rättspolitik. Våldsbrotten i Finland har ökat kraftigt under de senaste åren. Vi socialdemokrater kräver att regeringen börjar prioritera sysselsättning, social trygghet och bättre integrering av invandrare. För samhället blir det billigare att förebygga brott än att i framtiden stå för kostnaderna för utslagning.

När det gäller att förebygga brottslighet är det angeläget att se till att polisen kan fungera och att anslagen för rättspolitisk forskning är tillräckliga. Socialdemokraterna har upprepade gånger föreslagit anslagsökningar för rättspolitisk forskning. Men fortfarande finns inga extra anslag för denna forskning i justitieministeriets ramar.

Justitieministeriets förvaltningsområde lider kronisk brist på resurser. Rättegångarna är omänskligt långa hos oss och internationella

övervakningsmyndigheter har upprepade gånger prickat Finland för fängelseförhållandena. Åklagarväsendet är gravt underbudgeterat jämfört med exempelvis Sverige, vilket bidrar till att såväl förundersökningar som rättegångar drar ut på tiden. De högsta cheferna för rättsväsendet har offentligt uttryckt sin oro för det ständiga hotet rättssäkerheten utsätts för.

Regeringen har ansett det viktigare att behålla hålla fast vid produktivitetsprogrammet och en stram rambudgetering än att se till att de grundläggande rättigheterna tillgodoses i rättsvården. Justitieministern har t.ex. inte velat erkänna att den kroniska resursbristen på åklagarfronten är en starkt bidragande orsak till att förundersökningen och åtalsprövningen tar så lång tid och klarar inte av att sätta in små, men betydelsefulla åtgärder inom sitt förvaltningsområde för att förbättra rättsvården. Ramarna bjuder alltså inte heller nu på någon lösning på de största problemen inom rättsvården. Finland får nöja sig med att gång på gång förklara sig inför människorättsdomstolen. Detta är ytterst skadligt för den rättsstatliga trovärdigheten och för medborgarnas rättssäkerhet.

Om regeringen hade velat, hade den med några få, väl övervägda och motiverade anslagstilldelningar kunnat nå en större totalekonomisk nytta och samtidigt trygga rättsvårdens kvalitet och trovärdighet. Socialdemokraterna har i sin alternativa budgetram föreslagit exakta åtgärder som skulle ha hjälpt att för gott komma ur den ohållbara situation som råder i fråga om mänskliga rättigheter och primära rättsstatsprinciper, såsom det förlegade systemet med baljceller och människorättsdomstolens frekventa fällande domar för dröjsmål med att tillgodose rättssäkerheten.

Förhandsgarantier för biståndsanslag

EU har lagt fast ett tidsschema för utvecklings-samarbetet inom vilket medlemsstaterna ska uppfylla FN:s rekommendation. Finland måste för egen del absolut följa rekommendationen. Det skulle gälla för partierna att tillsammans komma överens om att öka insatserna för utvecklingssamarbete i enlighet med våra interna-

tionella åtaganden — först till 0,51 procent under denna valperiod och sedan till 0,7 procent före 2015. Det överenskomna anslaget bör tas in till fullt belopp i förslaget till statsbudget och i rambudgeten. Därmed skulle det bli ett slut på den ständiga ovissheten om huruvida vi ämnar stå fast vid våra åtaganden eller inte.

Grön stimulans — en insats för framtiden

Socialdemokraterna har efterlyst ett nytt avtal med grön syn på ekonomisk tillväxt, där merparten av resurserna avsätts för att stimulera en miljövänlig ekonomisk tillväxt och teknik. Kunnande, uppfinningar och högkvalitativ forskning bäddar för grön tillväxt. I framtiden kommer man allt mer att satsa på att utveckla miljö- och klimatteknik för att nå en balanserad ekonomisk tillväxt. I Europa kan den framväxande gröna tekniken skapa ända upp till tio miljoner nya gröna arbetstillfällen för manchetarbetare under nästa årtionde. Sysselsättnings- och klimatmålen är alltså kombinerbara.

Målmedvetna satsningar på förnybara energiformer, miljöteknisk forskning och spårdragning är vad som krävs för grön tillväxt. Exempelvis Sydkorea använder 69 procent av sina stimulansåtgärder för grön stimulans, medan den nya regeringen i USA har gett grön tillväxt hög prioritet i sin ekonomiska politik. Hos oss har den borgerliga regeringen inte bevärdigat sig att göra den minsta kalkyl över grön stimulans eller driva en bestämd ekonomisk politik för grön stimulans.

I Socialdemokraternas skuggbudget föreslås mer stimulanspengar för stöd till företagens investerings- och utvecklingsprojekt och för sysselsättningsbaserade investeringar. Arbetskraftskostnaderna är så höga i Finland att vi inte har några andra trumf att komma med i den internationella konkurrensen än kvalitet, kunande och miljövänlighet.

Det behövs snabbt åtgärder som gör boende- och trafikstrukturen miljövänligare samtidigt som de stimulerar ekonomin. Kollektivtrafiken måste göras till ett konkurrenskraftigt och lönsamt alternativ. För den skull behöver stöden till kollektivtrafiken i stadsregioner höjas, spårför-

bindelserna förbättras och nya spår anläggas. Socialdemokraterna har föreslagit betydande stöd för utveckling av bannätet och kollektivtrafiken samt krävt en större skatteförmån för personalbiljetten.

Regeringen hotar spolia den finländska miljön

Under de grönas medverkan i regeringen har miljöministeriets ramar stadigt krympt. Till följd av nedskärningarna i miljöförvaltningen i samband med regionförvaltningsreformen står nu hela miljöministeriets förvaltningsområdes framtid på spel. I regionförvaltningsprojektet drabbas det minsta ministeriet, miljöministeriet med sin andel på 0,7 procent av anslagen i statsbudgeten, av de häftigaste personalnedskärningarna, 34 procent. Detta står i bjärt motsatsförhållande till ambitionen att trygga miljöförvaltningens oavhängighet och miljöförvaltningens allt viktigare uppdrag. Miljöorganisationerna anser att regeringen genom sina åtgärder spolierar miljöns framtid i Finland.

I ett läge där man genom ekonomiska omprioriteringar skulle kunna skapa nya gröna manchetjobb, "stimulerar" Finland genom att sänka skatterna så att de som redan har det bäst roffar åt sig den största nyttan. Endast en tiondel av regeringens stimulansåtgärder är utgiftsbaserade, dvs. investeringar. Av dem är bara en bråkdel avsedda för framtidssektorer, såsom forskning kring och vetenskaplig utveckling av förnybara energikällor.

Socialdemokraterna har föreslagit att en windfallskatt ska tas ut på vissa energibolags överstora vinster och att avfallsskatten ska utvidgas till att gälla alla privata soptippar. Trots den allmänna pressen på höjning av miljöskatterna är regeringen ännu inte beredd att göra avfallsskatten rättvisare, något som också skulle vara en för miljön hållbarare lösning. Vi har också föreslagit en förpackningsskatt som uppmuntrar till att dra ner på onödig användning av förpackningsmaterial och öka produktåtervinningen.

Socialdemokraterna föreslog i sin skuggbudget avsevärt större anslag än regeringen för mil-

jöarbeten. Eftersom momentet för miljöarbeten ger såväl sysselsättning som ökad ekologisk hållbarhet, tjänar allt som sätts in där som ett direkt vapen mot ekonomisk depression och som en miljöhandling. Och ändå står regeringen i sina ramplaner i beråd att skära ned momentet för miljöarbeten kännbart redan nästa år. Enligt miljöministeriet innebär detta att några nya matarledningar för avlopp inte kan börja byggas och att arbetet på redan påbörjade ledningar försenas. För sysselsättningens del är lösningen vanvettig, för naturskyddets vidkommande ohållbar.

Bostäder för människors, inte byggherrars behov

Med den policy regeringen för kommer människors rätt till bostäder till skäligt pris inte att tillgodoses. Det är med tanke på jämlikheten ohållbart att många vanliga löntagare inte längre har råd att skaffa bostad i de växande urbana centrumen. Det råder också skriande brist på hyresbostäder till skälig hyra. Också om regeringen anslagit medel för stöd till nybyggen, är finansieringen av temporärt stödd bostadsproduktion helt beroende av bankerna. De stora byggföretagen ger sig inte in i leken om de inte kan räkna med en säker vinst.

För att få liv i den statsstödda hyresbostadsproduktionen måste villkoren för räntestöd förbättras klart så att boendekostnaderna i form av begynnelsehyra kan sänkas. Dagens utveckling i värsta Nurmijärvistil är också oroande med tanke på försöken att förhindra klimatförändringen och på det kompakta samhällsbyggande som det skulle kräva. Staten bör säkerställa finansieringen av den statsstödda hyresbostadsproduktionen så att vanliga löntagare snabbt kan få tillgång till hyresbostäder till skäligt pris.

Regeringens åtgärder har varit dels felriktade, dels totalt otillräckliga för att öka byggnadernas energieffektivitet. Ingenting har gjorts för att höja incitamentet särskilt för att totalrenovera hyreshus som är i skriande behov av det. Det ligger en enorm energisparpotential i vårt boende. Samtidigt åldras förorterna, och ofta är det omöjligt att göra reparationer, eftersom kost-

naderna slås ut på hyrorna till fullt belopp. Regeringen har väckt uppmärksamhet genom att mana medborgarna till kamp mot mögel men har låtit bli att avsätta tillräckligt med pengar för att stödja bostadsreparationer. Socialdemokraterna har bl.a. föreslagit en ekologisk totalrenoveringsmodell för hyreshus som skulle gälla bostadshus som är i skriande behov av renovering och som samtidigt skulle utgöra en miljösmart investering. Dessutom behövs det en rejäl höjning av anslagen för direkta energistöd till invånare i flervåningshus och radhuslängor och till låginkomsttagare som bor i småhus.

Regeringen har inte heller lyckats med att för-täta samhällsstrukturer. När det gäller nybyggen bör man t.ex. genom byggbestämmelser stödja nollenergihus och försöka produktifiera energialstrande hus så att de vinner terräng i nyproduktionen av hus. Redan i arkitektutbildningen bör användningen av trä som material tas upp i undervisningen och göras PR för.

Regeringen nonchalerar sin egen trafikpolitiska redogörelse

Vi socialdemokrater menar att regeringens anslag för bastrafikledshållning och för kollektivtrafik är alltför njugga och strider mot den redogörelse som riksdagen enhälligt godkände.

Vi förväntar oss en långsiktig, förutsebar, tillförlitlig och miljövänlig investeringspolitik inom transportsektorn. Osäkerheten inverkar negativt i alla riktningar, står oss alla dyrt och slår hårt mot trafiksäkerheten. En långsiktig verksamhet är inte möjlig om trovärdighet och adekvata anslag saknas.

Regeringen säger själv i sin trafikpolitiska redogörelse: "En långsiktig trafikpolitik och ett fungerande trafiksystem bidrar till bättre villkor och konkurrenskraft för näringslivet och den vägen också till ekonomisk tillväxt. Statens metod att kortsiktigt budgetera ett projekt i taget gör det svårare att genomföra projekten effektivt." Riksdagen har redan under flera år krävt att de finansiella ramarna från första början måste innehålla tillräckligt stora anslag för en långsiktig utveckling av trafiklederna. Också riksdagens finansutskott och kommunikationsutskott

har upprepade gånger krävt att regeringen ökar anslagen för bastrafikledshållningen.

Kommunikationsutskottet kommer med raka besked i sitt utlåtande om ramarna för statsfinanserna 2010—2013: "För bastrafikledshållningen ska redan i rambeslutet för valperioden anvisas finansiering som garanterar att trafiknätet hålls i tillbörligt skick och förbättras där det behövs. Besluten om trafikinvesteringar och finansiering av dem ska fattas parlamentariskt sett i större bitar än en valperiod och på så sätt att byggvolymen är jämn också under skiftet mellan två regeringar." Utskottet såg allvarligt på att finansieringen av bastrafikledshållningen redan länge har legat långt under det som t.ex. vägmyndigheterna på goda grunder har föreslagit. Det kunde inte se att principerna i rambeslutet skulle tillföra framför allt basväghållningen de nödvändiga extra resurserna eller råda bot på eftersläpningen. Totalt sett uppges behovet av en nivåhöjning för bastrafikledshållningen redan överstiga 200 miljoner euro. "Finansieringen har redan länge legat på en sådan nivå att vägnätet inte i alla delar har kunnat hållas i ett adekvat skick och det inverkar i sin tur negativt på trafiksäkerheten. Detta gäller såväl väghållning och banhållning som sjöfart".

Också representanter för näringslivet har upprepade gånger vädjat till regeringen om trafikinvesteringar och en tillräcklig finansiering av dem, med motiveringen att de spelar en avgörande roll för sysselsättningen och vår konkurrenskraft, inte minst i den recession vi nu genomlever.

Regeringen konstaterar i sin trafikpolitiska redogörelse att ca 90 procent av växthusgasutsläppen från trafiken kommer från vägtrafiken och att 60 procent av vägtrafikens utsläpp orsakas av personbilstrafiken. Kollektivtrafiken måste alltså göras attraktivare, för utan spår- och kollektivtrafik går det inte att utveckla en samhällsstruktur som är hållbar med tanke på klimatförändringen. Dessutom kräver arbetslösheten och eventuella nya arbetstillfällen en fungerande kollektivtrafik.

Kommunikationsutskottet konstaterade i sitt ramutlåtande att "att vi måste få fram klart effek-

tivare metoder för att utveckla och stödja kollektivtrafiken och på det sättet även minska de skadliga trafikutsläppen. Men anslagen för kollektivtrafiken i de större städerna är otillräckliga, om vi på allvar vill öka kollektivtrafikens andel i någon betydande grad." Utskottet påpekade också att jämlika kollektivtrafiktjänster som är anpassade för att uträtta ärenden bör erbjudas också invånare i glesbygden. Anslagen för kollektivtrafik i regeringens rambeslut är anspråkslösa trots att det finns välunderbyggda trafikpolitiska, miljöpolitiska och säkerhetsrelaterade fakta som talar för ett väsentligt större stöd för den.

Stöden för jordbruket behöver ses över

När EU och vi nationellt fattar jordbrukspolitiska beslut måste vi bättre se till att vårt stödsystem fullt ut tar hänsyn till de svåra omständigheter under vilka produktionen bedrivs. Åtgärderna och slutsatserna i anknytning till EU:s jordbrukspolitik hotar i det här avseendet att sänka stödnivåerna för mjölkproduktion och nötköttsproduktion, särskilt i stödområde C.

Regeringen och majoriteten i utskottet har heller inte arbetat för att verkligen sänka unga producenters produktionskostnader. Ingenting har heller gjorts åt att stöd betalas ut för skenbar odling eller att stöden frikopplas från produktionen. Därför har det blivit svårare för odlarna att förmånligt skaffa sig mer mark. Utskottet har underlåtit att gå närmare in på vad gårdsbrukets utvecklingsfonds verksamhetsmöjligheter eller de nya stödformerna innebär för de olika områdena och produktionsinriktningarna.

I det allt mer prekära statsfinansiella läget är det inte realistiskt att strö ekonomiskt stöd till höger och vänster, utan allokeringen skulle kräva en genuin behandling och debatt.

Förslag

Vi föreslår att riksdagen antar följande ståndpunkter med anledning av redogörelsen:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen omprövar sitt ekonomisk-politiska vägval och satsar kraftigare på ekonomis-

ka stimulansåtgärder. Regeringen bör omedelbart lämna riksdagen en tilläggsbudget som främjar sysselsättningen och entreprenörskap.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen bereder ett nytt avtal med grön syn om ekonomisk tillväxt, där merparten av stimulansåtgärderna sätts in för att stödja förnybara energiformer och miljövänlig teknik och för att stärka en hållbar ekonomisk tillväxt.

3. Riksdagen förutsätter att de grundläggande rättigheterna tillgodoses genom att den primära sociala tryggheten omedelbart förbättras i kampen mot den ökande fattigdomen. Också utkomststödet för barnfamiljer måste höjas.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen stärker kommunernas finansiella bas för att motverka att den ekonomiska krisen få negativa sociala konsekvenser och hjälpa kommunerna att klara av

kraven på ökad service. Regeringen måste öka finansieringen av social- och hälsovården särskilt för att förbättra den offentliga social- och hälsovården för barn, ungdomar, äldre och funktionshindrade och för att stärka jämlikheten mellan medborgarna när det gäller närståendevården.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen ser över utgiftsramarnas dimensionering och bindande verkan, om konjunktursvackan fördjupas och fortsätter.

6. Riksdagen förutsätter att regeringen korrigerar sin skattepolitiska linje så att den blir rättvisare och så att beskattningen bygger på skattebetalningsförmåga och förmögenhet och att skattebasen förblir bred och sammanhängande. Skattepolitiken måste främja en rättvis inkomstfördelning, stödja sysselsättningen och motarbeta negativa miljö- och hälsoeffekter.

Helsingfors den 2 juni 2009

Kari Rajamäki /sd
Tuula Väättäinen /sd
Pia Viitanen /sd
Heli Paasio /sd

Lauri Kähkönen /sd
Matti Saarinen /sd
Reijo Laitinen /sd

RESERVATION 2 /vänst

*Motivering***Rättvis grundtrygghet och beskattning**

Det ligger i marknadens natur att generera ojämlikhet. Därför behövs det korrigerande insatser från samhällets sida. Vi kan öka rättvisan och minska ojämlikheten med hjälp av grundtrygghet och genom att lindra beskattningen för låginkomsttagare, höja skatterna på stora inkomster och återinföra skatt på stor förmögenhet.

I sina mål för i år har Vänsterförbundet föreslagit att de grundläggande trygghetsförmåner samordnas och är 685 euro i månaden. Då stiger till exempel arbetsmarknadsstödet med 6,23 euro om dagen.

Vårt förslag innebär också att alla som nu bara får folkpension eller en liten arbetspension plus folkpension börjar få en minimipension på 685 euro. Det kommer till nytta för de cirka 650 000 personer som har liten pension.

Regeringens modell med så kallad garantipension är en klar förbättring för dem som bara får folkpension. Men garantipensionen ska bara gälla ca 95 000 pensionstagare. Det är alltså de facto en pensionssparlag, eftersom kostnadseffekten av de kommande höjningarna blir mindre än i nuläget då nivåhöjningar av folkpensionen kommer till nytta också för dem som får liten arbetspension. Regeringen vill införa garantipension för att de som får liten arbetspension inte ska få nivåhöjningar.

Barnfamiljerna har relativt sett fått det sämre ställt i inkomstfördelningen och deras genomsnittliga inkomstutveckling släpar efter. Fattigdomen bland barn började växa 1994 och har nästan tredubblats sedan dess. Fattigdom är nu vanligare bland barn (14 %) än bland befolkningen i övrigt. Enligt resultaten från en enkät bland barnfamiljer är det svårt att täcka utgifterna med inkomsterna i två av fem familjer, i över hälften av de familjer som utgör femtedelen med

de minsta inkomsterna och i upp till två av tre familjer med en ensamförälder.

Föräldrarna i barnfamiljer i alla inkomstkategorier har oftare arbete än genomsnittsbefolkningen, men transfereringarna utgör en väsentlig del av försörjningen, särskilt i småbarnsfamiljer. Barnfamiljer med små inkomster tvingas leva "ur hand i mun" och når inte upp till samma konsumtionsnivå som andra. Oväntade utgifter eller inkomstbortfall kan göra livet avsevärt svårare. Detta kan inte förklaras enbart med arbetslöshet eller strukturella omställningar i arbetslivet, när det inte finns arbete för lågutbildade. Fattigdom bland barn hänger också samman med typen av familj och familjens storlek och uppbyggnad. Barnen i familjer med en ensamförälder eller många barn har det sämst ställt.

Att spara bland barn och unga är det dyraste möjliga sättet att förvalta de offentliga finanserna. Institutet för hälsa och välfärd bedömer att utgifterna för tjänster till barn och unga med olika problem nu stiger vid sidan av att fattigdomen bland barn ökar. Exempelvis en kommun med 30 000 invånare lade ut knappa tre miljoner euro på sådana tjänster 2001 och nu redan över sju miljoner euro 2008.

Under den rådande ekonomiska recessionen kommer arbetslösheten att öka. Under depressionen på 1990-talet stramades ekonomin åt betydligt i hälften av småbarnsfamiljerna och familjerna med barn i skolåldern. Familjerna sparade in på mat och kläder och avstod från större inköp och resor. Föräldrarna försökte se till att barnen kunde fortsätta med sina fritidsintressen, men var femte familj blev tvungen att pruta ner på dem också. Det finns skäl att befara detsamma nu.

Transfereringarna till barnfamiljerna har blivit kvar på en nivå som är lägre än före depressionen på 1990-talet. Också den indexbundna minimitryggheten släpar efter inkomstutvecklingen. De viktigaste transfereringarna till barnfamiljerna, såsom barnbidrag och stöd för hem-

mavård, är inte indexbundna. De har höjts i obetydlig mån först på senare år med tanke på hur mycket de släpar efter.

Bättre ekonomiska villkor för de studerande kräver ett större åtgärds paket där

- bostadstillägget för studerande betalas ut året om,

- studiestödet för självboende studerande på andra stadiet som inte har familj och inte fyllt 20 år frikopplas från föräldrarnas inkomster och

- det lägsta studiestödet för hemmaboende studerande och studerande som inte fyllt 18 år höjs till samma belopp som barnbidraget, dvs. 100 euro i månaden.

Vårt förslag om en klart högre, samordnad grundtrygghet (685 euro i månaden 2009) och om skattebefrielse för årsinkomster lägre än 10 000 euro bidrar till ökad rättvisa och minskad fattigdom.

Tyngdpunkten i beskattningen har nu förskjutits från statsbeskattningen till kommunalbeskattningen och de indirekta skatterna. Den föregående regeringen Vanhanen slopade skatten på stora förmögenheter och lindrade helt obefogat skatten på stora inkomster. Den nuvarande regeringen Vanhanen har också infört massiva inflationsöverskridande skattelättnader på stora inkomster. För rättvisans skull måste höginkomsttagare och de som har stor förmögenhet delta i kostnaderna för den sociala tryggheten med stora insatser. Mellan beskattningen av löneinkomster respektive stora kapitalinkomster finns det en stor skillnad till fördel för kapitalinkomsttagare.

Beskattningen måste bli rättvisare genom att

- skatten på de minsta förvärvs- och förmånsinkomsterna lindras

- statsandelarna höjs så att kommunalbeskattningen inte skärps

- en förmögenhetsskatt införs på stor förmögenhet

- prioriteringen av stora kapitalinkomster avskaffas.

De sammantagna skatteintäkterna bör hålla en sådan nivå att

- alla får de tjänster de behöver från vaggan ända in i ålderdomen

- alla har sin försörjning tryggad under perioder utan inkomst, vilket betyder att de lägsta förmånerna måste höjas

- alla bibringas så goda kunskaper som möjligt i skolan och i annan undervisning

- samhällets materiella och immateriella grundvalar (infrastruktur, forskning och kultur) kan utvecklas utifrån de krav ett modernt samhälle ställer.

Garanterad service

Under depressionen på 1990-talet kringskars bastjänsterna för barn och minskade rentav. Trots den positiva ekonomiska utvecklingen rättades läget inte till vare sig av den första eller den andra regeringen Vanhanen. Kommunerna sparar fortfarande in på tjänsterna för barn och barnfamiljer såväl inom rådgivning, skolhälsovård, dagvård, skolor som hemvårdstjänster. Nu måste kommunerna spara ytterligare till följd av recessionen.

När inkomsterna sinar i kommunerna minskar deras kapacitet att tillhandahålla basala tjänster. Många kommuner måste rentav ta lån för att kunna ordna nödvändiga tjänster. Kommunernas och samkommunernas lån kommer att vara 1,6 gånger så stora 2013 som nu och ligga på 16 miljarder euro (8 procent av Finlands bnp). Under ramperioden ökar statsandelarna, men inte tillräckligt i relation till utgifterna och kommunernas uppgifter.

I år minskar kommunernas skatteinkomster med minst fem procent jämfört med i fjol. Också inkomsterna från samfundsskatten halveras i år jämfört med i fjol. Kommunernas andel höjs genom lag temporärt med 10 procentenheter, men det hade varit befogat att höja den med 15 procentenheter.

Höjningarna av statsandelarna kompenserar inte kommunerna för det samtidiga bortfallet av skatteinkomster under ramperioden. Enligt redogörelsen ökar statsandelarna till basala tjänster årligen med 60 miljoner och under hela ramperioden med 241 miljoner euro.

Vad gäller kommunernas utgifter tar rambeslutet inte hänsyn till att den stigande arbetslös-

heten ger upphov till ökade utgifter när familjerna behöver mer utkomststöd. Dessutom noteras det inte alls att kommunerna får ökade kostnader när långtidsarbetslösa behöver arbetsmarknadsstöd.

Beslutet om utgiftsramarna utgår från att kommunerna säger upp en del av sina visstidsanställda precis som de gjorde under den ekonomiska depressionen på 1990-talet. Kommunerna förväntas alltså permittera sin personal och säga upp tillfälligt anställda för att få ekonomin i balans. Regeringen söker ekonomisk flexibilitet genom att sticka handen djupt i de kommunanställdas fickor.

Kommunerna sparade nästan ihjäl sina invånare under förra recessionen. De personalnedskärningar som kommunerna gjorde då har enligt en undersökning av Arbetshälsoinstitutet förorsakat oss kostnader på minst 224 miljoner euro enbart när det gäller dem som miste arbetskamrater i kommunerna.

Bland de kommunanställda som fick stanna kvar steg sjukfrånvaron med läkarintyg till 97 500 och 750 anställda blev permanent arbetsoförmögna innan de fyllt 55.

Den pågående recessionen gör att behovet av offentliga tjänster ökar för varje dag som går. Allt fler finländare har helt enkelt inte råd att pumpa in pengar till börsnoterade hälsovårdsföretag.

Fastän nöden och hjälpbehovet ökar är kommunerna inne på samma väg som på 1990-talet. I brist på pengar anställer de inga vikarier längre. Frånvarande anställdas arbete utförs av andra arbetstagare som redan tidigare är överbelastade. Visstidsanställningar förlängs inte, även om kommunerna i själva verket i årtal lät sina anställda utföra de facto bestående arbetsuppgifter i form av visstidsanställningar på rad.

De här personalnedskärningarna har satt sina spår i människornas vardag, på gatan, i daghemmen, i skolorna, på hälsovårdscentralerna och inom äldreomsorgen.

Ändå har vår blågröna regering erbjudit kommunerna en hjälpande hand bara på det villkor att kommunerna åter skär ner sin personal. Den här roten för att trappa upp nedskärningarna

kommer att bli en långvarig katastrof i samhälls ekonomin och leda till mänskligt lidande.

Därför måste regeringen nu ta sitt förnuft till fånga och hjälpa kommunerna att stärka sina bastjänster som är kritiska i dagsläget. Regeringen måste sluta med att hysteriskt lägga ut offentliga tjänster efter ideologiskt mönster och i stället åtminstone tillfälligt höja kommunernas satsningar.

Miljö och natur

Den ekonomiska recessionen och de åtföljande förändringarna i produktion och konsumtion ger oss chansen att genuint lägga om våra vanor att producera och konsumera så att vi sparar mer energi och motverkar klimatförändringen. Men en sådan omställning kräver att staten satsar betydligt mer på utbildning, forskning, tillämpning och kommersialisering av miljövänligare tillämpningar.

Även om vi i Finland av hävd har betalat ut generösa miljöstöd till jordbruket och vissa produktionsområden inom industrin, har satsningarna inte gett några resultat som visat sig i människornas vardag. I ramförordandet borde därför åtminstone de krav ha vägts in som regeringen föreslår i sin energi- och klimatpolitiska strategi, som har behandlats i riksdagen samtidigt som ramarna. Nu garanterar ramarna inte ens att en bråkdel av målen i strategidokumentet nås.

Klimatförändringen utgör det största hotet mot vår planet men det tar ramredogörelsen inte hänsyn till. Regeringen föreslår fortsatt kraftig nedbantning av miljöministeriets ramar. Det försvårar den forskning som behövs för att tillämpa klimatavtalen och för medverkan i det internationella arbetet mot klimatförändringen (UNFCCC).

Enligt den välkända rapporten av Sir Nicholas Stern måste vi sätta igång med arbetet för att bromsa upp klimatförändringen nu, för senare blir det mycket svårare och dyrare.

Ramarna visar tydligt att regeringen har gjort åtaganden för miljö- och klimatmålen bara är ord men inga gärningar. Men det är ännu värre att också målen i regeringens strategidokument en-

ligt färsk forskningssdata är underdimensionerade. Idag behöver vi helt klart minska vår energiförbrukning och våra utsläpp mer än så.

Miljöutskottet kommer med egna motiverade synpunkter på hur den planerade omdisponeringen av 200 miljoner euro i budgetpropositionen för 2010 bör genomföras i utgiftsramarna. Utskottet framhåller att omdisponeringen bör genomföras på ett ur stimulans- och miljösynvinkel lämpligt och motiverat sätt. Målet bör vara att bidra till de incitament som är skadligast för miljön ska minska och i stället användas för de ändamål som är bäst för miljö och sysselsättning. Det rör sig då särskilt om miljö- och vårdarbeten. Med hjälp av det anslaget har det nämligen gått att dels effektivt sysselsätta svår- och sårbara i områden med stor arbetslöshet, dels iståndsätta förorenad mark och minska belastningen på vattendragen genom att bygga matarledningar för avlopp.

Miljöutskottet påpekar att det behövs tillräckligt med anslag för att vi ska nå målen att köpa in och freda områden enligt handlingsprogrammet för mångfald i skogarna i Södra Finland och säkerställa de tjänster som behövs för natur- och skyddsområdena. Finland har åtagit sig att stoppa utarmningen av biodiversiteten och programmet är av avgörande betydelse för att vi ska nå det målet.

Miljöutskottet anser vidare att beredskapen för oljebekämpning måste hållas uppe och höjas till en adekvat målnivå, vilket kräver att vi gör oss redo att investera i oljebekämpningsfartyg.

Utvecklingssamarbete

Varje minut dör en kvinna på grund av förlossning eller graviditet. Var femte sekund dör ett barn. Världsbankens chef bedömer att läget förvärras oroväckande snabbt till följd av den globala recessionen. Världsbanken beräknar att 200 000—400 000 barn under fem år kommer att dö enbart i år till följd av recessionen och 2,8 miljoner fram till slutet av 2015. Giriga spekulationer skördar alltså offer framför allt bland oskyldiga barn i utvecklingsländerna.

Finland och EU har åtagit sig att halvera den extrema fattigdomen i världen före utgången av 2015. Men åtagandet utfaller inte på ett sådant sätt att det de facto eliminerar fattigdomen. Bland annat Finland skulle vilja få med element i form av både civil och militär krishantering i utvecklingssamarbetet. Hur värdefull krishantering än är, kommer den aldrig att råda bot på behovet av separat, förebyggande humanitärt bistånd som verkligen tillgodoser människornas grundläggande behov.

Ramredogörelsen gör ett "tekniskt antagande" i fråga om åren 2012 och 2013 att anslaget ökar i takt med bruttonationalinkomsten och beaktar inte att Finland i EU har åtagit sig att höja biståndsanslagen till 0,7 procent av bni före utgången av 2015.

Genom det här tekniska antagandet överlåter regeringen ansvaret för utvecklingssamarbetet på sin efterträdare. Men med tanke på en långsiktig planering hade det varit motiverat att utgå från målet på 0,7 procent 2015 och från att det ska fullföljas enligt principen om jämn tillväxt. Den princip som regeringen har skrivit in kommer att leda till att anslagen för utvecklingssamarbete är 0,58 procent av bni 2012 och 2013. Vi instämmer med utrikesutskottet om att anslagen för 2012—2015 bör höjas med 0,03 procent årligen.

De personella resurserna och statens produktivitetsprogram

Statens produktivitetsprogram är helt klart ett nedläggningsprogram för den offentliga sektorn. Det har enligt utredningar inte lett till några ekonomiska inbesparingar. Däremot hindrar det redan nu arbetslösa från att få de sysselsättningstjänster de har rätt till och har riskerat bl.a. säkerheten vid gränserna.

Dessutom kommer programmet i fel tid, under en pågående recession. Mekanismen för personalnedskärningar bidrar till att överbelasta de tjänster som behövs just nu. I själva verket förvärras recessionen när staten stöter ut sina anställda ur arbetslivet.

Regeringen myglar också med programmet. Exempelvis ska programmet enligt en utredning som kultur- och vetenskapsdelegationen fått inte gälla universiteten i ny form, men i praktiken gör de planerade personalnedskärningarna att universitetens statsandelar minskar.

Produktivitetsprogrammet har redan slukat statliga skatteintäkter i mängder. Till följd av personalnedskärningar i arbetarskyddsdistrikten omöjliggörs nu arbetet mot grå och rentav helt svart ekonomi bl.a. på byggplatser där det förekommer tydliga brott mot anställningsvillkor och försummelser att betala skatter och avgifter.

Genom programmet tänker regeringen skära ner inemot femtontusen årsverken. Situationen är ohållbar för många organisationer då de förväntas både minska och öka sin personal. Det här händer t.ex. i många arbets- och näringsbyråer.

Produktivitetsprogrammet kommer också att få regionala konsekvenser. Det minskar arbetstillfällena allra mest där man minst förmår försvara dem, alltså i små och medelstora kommuner. I de här kommunerna hotar de sista statliga tjänsterna att försvinna.

Det finns skäl att uppmärksamma nödcentralernas behov, till exempel konflikten mellan det nödvändiga antalet jourhavande och produktivitetsprogrammet. Temporärt har problemen vid nödcentralerna skötts ett år i taget genom ett tilläggsanslag på 2 miljoner euro och med tillfällig personal (40 årsverken) under åren 2008—2009. Personalen vid nödcentralerna kommer att minska med 42 årsverken 2010.

Nödcentralerna måste få driftsutgiftsanslag för 42 årsverken till. Enligt nödcentralsverket kommer det att bli svårt att trygga verksamheten i synnerhet vid små centraler 2010.

Migrationsverkets anslag är för små i ramarna. Vi hänvisar här till avvikande mening 2 i förvaltningsutskottets utlåtande.

I sitt utlåtande lyfter lagutskottet fram de alltför knappt tilltagna personella resurserna. För att de kriminalpolitiska målen ska nås behöver större resurser avsättas för justitieministeriets förvaltningsområde, särskilt fängsvården.

Universitetsreformen

Trots all försäkran om motsatsen visar regeringen nu i ramarna att den har frångått principen om bildningsuniversitet. Regeringen särbehandlar universitet och regioner med sina finansieringsprioriteter på ett sätt som riskerar universitetens tredje uppgift att stärka den regionala kompetensen och upprätthålla näringslivets verksamhetsbetingelser.

Ramarna kräver fortsatta personalnedskärningar vid universiteten, fastän antalet lärare per studerande är ytterst lågt hos oss redan nu och inte ens alla kurser som ska ingå i studieprogrammen kan genomföras på grund av brist på personella resurser.

Regeringen har ställt som mål att inrätta spetsforskningsenheter i Finland. Men det låter sig inte göra, om inte universiteten tilldelas tillräckligt med resurser för allsidig grundläggande utbildning och forskning.

Universiteten har också i uppgift att skapa nytt och kritiskt utmana samhället till förändringar. Men med de medel som de ska få enligt ramarna hotar de flesta universitet att förtvina och bara bli verkstäder som producerar examina på rad.

Kulturutskottet ser det som viktigt att man tar hänsyn till universitetsreformen i ramarna. Det poängterar att obunden vetenskaplig forskning och på sådan forskning baserad högsta utbildning ska vara universitetens primära uppgift också i framtiden. För det behöver samtliga universitet en adekvat basfinansiering.

Skogsbruk

Enligt jord- och skogsbruksutskottet kommer det att finnas goda möjligheter till ökad avverkning de 30 kommande åren förutsatt att ungskogar i synnerhet blir vårdade och förbättrade. Utskottet lägger vikt vid finansieringen av ett hållbart skogsbruk när det gäller att starta skogsvårdsprojekt. Stödet för att finansiera ett hållbart skogsbruk räcker inte till. Det lönar sig att satsa på skogsvård som samtidigt sysselsätter människor. Dessutom behöver tillgången till råvaror för biobränslen förbättras.

Men det måste påpekas att skogarna lider allt mer brist på vård trots ökade vårdarbeten. Efter-släpningar i vården av ungskog och plantskog leder till minskad virkesavkastning och försämrade möjligheter att avverka i framtiden. Enligt den senaste inventeringen av landets skogar måste både vården av plantskog i privata skogar och förstagallringarna fördubblas. Redogörelsen kommer inte med någon lösning på det här problemet.

I sitt utlåtande noterar miljöutskottet att näringsbelastningen i haven måste minska om vi ska kunna nå våra mål för skyddet av Östersjön. I det här syftet måste utsläppen från jordbruket reduceras utifrån resultaten av projektet som ska klarlägga belastningen på vattendragen och var åtgärder effektivast kan sättas in.

Väghållning

Enligt kommunikationsutskottets utlåtande kommer ramarna att medföra en årlig minskning på 15—20 miljoner euro i köpkraften för bastrafikledshållningen. Det betyder att man måste pruta på både vägnätsunderhållet och regionala investeringar.

På grundval av det föregående rambeslutet riktades finansieringen av bastrafikleder och enskilda vägar in på att trygga virkesförsörjningen för att förbättra det sekundära grusvägsnätet som är viktigt för virkestransporterna. Det behövs mer anslag för andra vägar och det sekundära vägnät som står utanför rutterna för virkestransporter. Enligt utskottet behövs det en nivåhöjning på 100 miljoner euro för finansieringen av basväghållningen. För att hålla beläggningarna i skick behövs det ett tillskott på 40 miljoner euro inom de årliga ramarna.

Banhållning

Med den föreslagna finansieringen kan det inte undvikas att bannätets skick försämrars, vilket skapar osäkerhet i verksamhetsvillkoren för järnvägstrafiken, visar en utredning som kommunikationsutskottet fått. Utskottet påpekar att de i olika sammanhang uppställda målen för banhållningen inte kommer att nås, eftersom re-

investeringarna jämt ligger under miniminivån. För att bannätet ska kunna hållas i ett skick som tillgodoser trafikens behov och för att kunna avveckla anhopningen av reinvesteringar, behövs det 100 miljoner euro till inom den årliga ramen.

Kollektivtrafik

Regeringens eget energi- och klimatpolitiska program kräver klart större satsningar på att behålla och bygga ut kollektivtrafiken. Ramarna främjar dock inte kollektivtrafik utan bidrar på många sätt till ökad privatbilism i landet.

Vänsterförbundet har redan länge krävt mer stöd för kollektivtrafiken i de stora städerna och i glesbygden. Regeringen har inte varit beredd på detta. Följden har blivit att hundratals avgångar dras in varje år.

Anslagen för inköp och utveckling av kollektivtrafiktjänster under ramperioden höjs från 62,7 miljoner euro 2010 till 65,2 miljoner euro 2013. Men det rör sig enligt kommunikationsutskottet bara om en inflationsjustering. Det påpekar att kollektivtrafikens andel hela tiden minskar.

Sysselsättnings- och aktiveringsanslagen räcker inte till

I höstas blev finländarnas tidigare så välfungerande vardag allvarligt hotad, när oreglerad och osolidarisk spekulering som pågått i årtal fick hela världen att gå in i en djup recession. I Finland blev uppemot tusen människor per dag permitterade eller uppsagda redan under hösten. Läget har förvärrats sedan dess och höstens permitteringar har lett till uppsägningar. Särskilt ungdomsarbetslösheten har ökat i alarmerande grad.

Man skulle ha trott att regeringen Vanhanen hade lärt sig av depressionen på 1990-talet att spiralen av arbetslöshet måste åtgärdas redan de första dagarna — i synnerhet när det är fråga om unga som kommer ut på arbetsmarknaden för första gången.

Enligt Arbetshälsoinstitutet är redan en tre månaders arbetslöshetsperiod ett allvarligt, bestående hot mot arbetsförmågan. Därför är det allra kortsiktigast och omänskligast att försum-

ma de sysselsättningspolitiska aktiveringsåtgärderna.

Regeringen ville inte förhindra uppkomsten av en spiral av ungdoms- och långtidsarbetslöshet, utan skar kraftigt i sysselsättnings- och vuxenutbildningsanslagen i årets budget. Många arbetskraftsdistrikt har helt enkelt redan använt alla pengar de fått för sysselsättning och aktivering i år.

På grund av produktivetsprogrammet har personalen på arbets- och näringscentralerna bara ca 15 minuter tid för varje arbetssökande. Det är inte tillräckligt för att man ska kunna lägga upp planer på hur en person ska ta sig tillbaka till arbetslivet. Inte heller hinner man gå närmare in på individuella utbildnings- eller rehabiliteringsbehov.

Regeringen rättade inte till läget ens i vårens första tilläggsbudget, fastän det har blivit värre för varje månad som gått.

Tyvärr kommer det föreliggande ramförslaget att leda till ännu fler onödigt utdragna problem. Regeringen har helt tydligt gått in för att samla ihop en arbetskraftsreserv för landet.

Den blågröna regeringen har varit ovillig att se över uppsägningsskyddet så att storkapitalisterna blir skyldiga att bära sitt samhällsansvar. Genom sin skattepolitik har regeringen uppmuntrat till börsspekulationer med hjälp av uppsägningar.

Regeringen har skurit i anslagen för vuxenutbildning, sysselsättningsstöd och rehabilitering på ett sätt som är helt ansvarslost under en recession.

I dagsläget är 74–88 procent av sysselsättningsanslagen bundna. Läget är ohållbart, eftersom arbets- och näringsbyråerna på grund av den minskade totalvolymen inte kan planera sin verksamhet om tre fjärdedelar av anslagen är bundna redan efter årets första kvartal. De eventuella tillskotten i höstens tilläggsbudget kommer ohjälpligen alldeles för sent. Inte heller utbildningsplaneringen kan vara konsekvent och föregripande, om nästa års anslag är bundna redan nu. Anslagen innehåller ingen som helst beredskap för en översyn av vuxenutbildningen under ramperioden.

Inte befogat att särskilt prioritera försvarsutgifter

Uppdatering av materielunderhållet och ny beväpning för Hornet-jaktplanen kostar ungefär tusen miljoner euro. Nya missil- och radarsystem ska upphandlas för nästan lika mycket. Dessutom ska försvarsanslagen höjas med ytterligare två procentenheter från och med 2011 utöver de exceptionella indexhöjningarna. Det är inte motiverat att prioritera försvarsanslagen på det här sättet vare sig med tanke på säkerhetsläget eller obalansen i statsfinanserna på grund av den ekonomiska krisen. Vi påpekar att inget motsvarande särskilt förfarande tillämpas någon annanstans. Exempelvis de dyra nya behandlingsmöjligheter som medicinska rön fört med sig har inte lett till någon särbehandling av de anslagen.

Förslag

Således föreslår vi att följande ståndpunkt godkänns med anledning av redogörelsen:

1. Riksdagen förutsätter att kommunernas finansiella bas stärks för att kommunerna i framtiden ska klara av kraven på ökad service.

2. Ramanslagen för trafik möjliggör inte en miljövänlig och konkurrenskraftig transportpolitik som främjar säkerheten. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att höja anslagen för kollektivtrafik, basväghållning, basbanhållning och gång-, cykel- och mopedtrafik.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen ökar sysselsättningsanslagen och de sysselsättningsbaserade investeringsanslagen för att säkerställa tillgången på kompetent arbetskraft, minska den strukturella arbetslösheten och stödja orter som drabbas av strukturomvandling. Läget för de som är mest utsatta på arbetsmarknaden måste förbättras. Yrkesutbildningen och den yrkesinriktade

vuxenutbildningen måste snabbt få tilläggsresurser.

4. Riksdagen förutsätter att universitetens autonomi och självständiga beslutanderätt tryggas genom tillräcklig statlig finansiering. Universitetens basfinansiering måste fördelas mellan alla universitet på jämbördiga grunder.

5. Riksdagen förutsätter att Finland håller fast vid sitt internationella åtagande att bidra till att minska fattigdomen i världen. Biståndsanslaget måste höjas årligen enligt principen om jämn tillväxt så att målet 0,7 procent av bruttonationalinkomsten nås senast 2015. Samtidigt förutsätter riksdagen att utgiftsposten för humanitärt bistånd fortfarande skiljs åt från utgiftsposten för civil och militär krishantering i den statsfinansiella budgeteringen.

6. Riksdagen förutsätter att regeringen tar fram ett paket för låginkomsttagare bestående av

- ett förslag till ett avdrag likt kommunalbeskattningens pensionsinkomst-avdrag som gäller alla skattepliktiga inkomstöverföringar och förmåner, och övriga skattelättnader för låginkomsttagare,

- ett förslag som minskar gapet mellan full folkpension i Finland och den genorella nordiska nivån,

- ett förslag till att minst 50 procent av barnbidraget och hela ensamförsörjartillägget ska betraktas som prioriterad inkomst vid uträkningen av utkomststödet,

- ett förslag till att grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet för arbetslösa ska höjas ordentligt för att beroendet av andra stöd ska minska och att

samma höjning ska gälla de lägsta dagpenningar som nämns i rambeslutet,

- ett förslag som genuint tillförsäkrar unga arbetslösa aktiveringsåtgärder redan de första dagarna av en arbetslöshetsperiod,

- ett förslag till att den på makens inkomster baserade behovsprövningen ska frångås i arbetsmarknadsstödet och

- ett förslag till att tidsgränsen för justering av bostadsbidraget för långtidsarbetslösa ska förlängas till sex månader och att kravet på oavbruten arbetslöshet kortas ner från ett år till sex månader.

7. För ökad rättvisa förutsätter riksdagen att regeringen inom kort överlämnar en proposition om skatt på stor förmögenhet.

8. Riksdagen förutsätter att lagen gällande förskoleverksamhet ses över med det snaraste, att de förskolepedagogiska tjänsterna utvecklas allsidigt och med trygghet av familjedagvårdens villkor, och att ramen för småbarnspedagogik ökas i samband med budgetpropositionerna för 2010—2013 så att alla barn har tillgång till en högkvalitativ småbarnspedagogik.

9. Riksdagen förutsätter att mer resurser beviljas för grundläggande utbildning i syfte att höja kvaliteten på utbildningen bl.a genom att minska undervisningsgruppernas storlek, öka stöd- och specialundervisningen och stärka elevvården så att kommunernas egen finansieringsandel inte stiger oskäligt mycket. Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste överlämnar lagförslag om klassernas storlek, utbildningsrättigheterna för barn som behöver särskilt stöd samt barns och ungas rätt till dagliga stödtjänster såsom skolhälso-

vård. Dessutom förutsätter riksdagen att anslagen för renovering av grundskolor höjs och att den undervisningsbaserade statsandelen till kommunerna höjs så att barn och unga tillförsäkras allsidig och hälsosam skolmat.

10. Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt bereder ett förslag om att inrätta och avsätta resurser för multiprofessionella team med uppdrag att förhindra utslagning och utanförskap bland unga genom att följa barns och ungas uppväxt från småbarnsår till yrkesexamen samt att ungdomsgarantin faktiskt fullföljs och dessutom utsträcks till att gälla unga med funktionsnedsättning. Riksdagen förutsätter att statens specialskolor får mer resurser och privatiseringsplanerna avskrivs. Riksdagen förutsätter att den grundläggande yrkesutbildningen ökas kvantitativt för att tillgodose arbetslivets behov och att det i samband med beslutet om antalet nybörjarplatser inom den grundläggande yrkesutbildningen även bestäms vad som ska göras åt problemet med överutbildning inom IT- och kulturbranscherna.

11. Riksdagen förutsätter att det fria bildningsarbetet får stärkt status.

12. Riksdagen anser att regeringen med det snaraste ska lägga upp ett tidsschema enligt vilket alla de lagstadgade funktioner som nu finansieras med tippningsvinstmedel, t.ex. regionteaterverksamheten, flyttas över till den ordinarie budgeten.

13. Riksdagen förutsätter att statens produktivhetsprogram läggs ner.

14. Riksdagen finner det angeläget att

- bostadstillägget för studerande betalas året om,

- studiestödet för självboende studerande på andra stadiet som inte fyllt 20 år och inte har familj frikopplas från föräldrarnas inkomster,

- den lägsta studiepenningen per månad för hemmaboende studerande och studerande som inte fyllt 18 år höjs till samma nivå som barnbidraget och

- studiestödet binds vid levnadskostnadsindex och att ramen ses över.

15. Den minskade hyresbostadsproduktionen i kombination med kostnadsstegringen har fått hyrorna att börja stiga. Eftersom regeringen inte är inställd på att öka byggandet av bostäder till skäligt pris, kräver riksdagen att regeringen snabbt gör något för att åtgärda stegringen i bokostnader och öka byggandet av bostäder till skäligt pris.

16. Riksdagen konstaterar att ramredogörelsen saknar effektiva åtgärder för att främja energisparande och utsläppsminskning och kräver att regeringen tar krafttag mot klimatförändringen.

17. Regeringen tänker höja försvarsanslagen markant med två procentenheter extra och automatiskt varje år från och med 2011 utöver de exceptionella indexhöjningar som redan gäller. Riksdagen anser att detta inte är säkerhetspolitiskt motiverat eller ens möjligt på grund av andra påkallade utgiftsbehov.

Helsingfors den 2 juni 2009

Mikko Kuoppa /vänst

RESERVATION 3 /kd

Motivering

Statsrådets redogörelse (SRR 3/2009 rd) om ramarna för statsfinanserna 2010—2013 bygger på prognoserna för den ekonomiska utvecklingen under de närmaste åren. Om ekonomin fungerar på förväntat sätt är redogörelsen en bra utgångspunkt för riksdagen när den beslutar om hur statens medel ska användas.

Men ingen verkar veta hur ekonomin kommer att utvecklas de kommande månaderna och åren. Till och med auktoritativa ekonomiska institutioner erkänner detta. Överraskningar, och då företrädesvis negativa sådana, duggar tätt. Ett bra exempel är IMF:s konstaterande i juli 2008 att den isländska ekonomin är avundsvärt god. Lite över en månad senare var den isländska ekonomin på konkursens brant. I sitt utlåtande noterar revisionsutskottet att varken Finland eller några andra länder har erfarenheter av hur ramförfarandet fungerar eller hur flexibelt det är i ekonomiska kriser. Det kritiska och långsiktiga syftet med ramarna för statsfinanserna är att lägga upp en strategi för de stora ramfrågorna under följande valperiod. Det är en viktig uppgift att staka ut riktlinjer för framtiden och där är det viktigt att de olika utskottens ståndpunkter uppmärksammas.

Läget i kommunerna kräver särskilt mycket uppmärksamhet just nu. Resultaten visar att kommunernas ekonomi har försämrats dramatiskt under årets första månader. Medan kommunerna under budgetberedningen i november beräknade att deras skatteintäkter skulle stiga med 2,4 %, var motsvarande beräkning tre månader senare —4,7 %. För hela kommunalekonomin innebär detta att skatteintäkterna rasar med 850 miljoner euro.

Redogörelsen har behandlats i många utskott. Av utskottens utlåtanden framgår det klart att regeringens policy måste justeras på olika sätt.

Förvaltningsutskottet kräver att indexjusteringarna av statsandelarna genomförs fullt ut under ramperioden. Det vill inte att kommunerna

ska ges nya uppgifter eller mer arbete. Eventuella justeringar i den här frågan måste kompenseras till fullt belopp.

Lagutskottet efterlyser större resurser för justitieministeriets förvaltningsområde så att de kriminalpolitiska målen kan nås. Det gäller att hitta en hållbar lösning på de skenande kostnaderna för lokalhyror inom justitieministeriets förvaltningsområde för att det ska finnas adekvata resurser för de egentliga uppgifterna inom området.

Kommunikationsutskottet noterar att det i rambeslutet måste anvisas adekvata medel för basväghållning för att trafiknätet ska kunna hållas i tillbörligt skick och förbättras där det behövs. Utskottet uppmanar att trygga finansieringen av basbanhållningen på den ytterst viktiga bansträckan Seinäjoki—Uleåborg, så att hela projektet kan genomföras snarast möjligt.

Jord- och skogsbruksutskottet påpekar att det upprepade gånger på senare år har lyft fram det stora behovet av fler vattenförsörjningsarbeten på landsbygden. I dagens konjunkturläge vore det viktigt att satsa på fler arbeten av detta slag också för att lindra konsekvenserna av recessionsen.

Kulturutskottet framhåller att internationella konflikter och förändrade asylprocedurer i olika länder får allt fler flyktingar att söka sig till Finland. För en lyckad integration är utbildning en första rangens fråga. Dessutom behövs det mer elevvård inom såväl den grundläggande utbildningen som utbildningen på andra stadiet.

Social- och hälsovårdsutskottet inskräpper att det tydligare bör framgå av rambeslutet vilken roll välfärdspolitiken spelar för tillväxten i samhällsekonomin. Samtidigt påpekar utskottet att behovet av dyra specialisttjänster ökar när man sparar in på basala tjänster.

Revisionsutskottet betonar att det behövs nya metoder för att utvärdera skattestöden på samma sätt som direkta stöd och inkomstöverföringar. Eftersom de stimulerande insatserna är övergri-

pande och sätts in på bred front via en lång rad olika projekt, anser utskottet att det behövs kriterier för att utvärdera dem.

Framtidsutskottet anser att riskanalysen på systemnivå måste stärkas och tas upp i den internationella och nationella politiska debatten, plus att den systematiska riskanalysen av politiska insatser och ekonomisk utveckling måste befästas och debatteras mer i riksdagen. Dessutom måste riskanalysen mer systematiskt kombineras med bedömningar och prognoser.

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet vill att man under den ekonomiska recessionen fortsätter med överenskomna insatser för att garantera tillgången på arbetskraft och höja produktiviteten, och att det långsiktiga målet bör vara att höja sysselsättningsnivån till 75 procent. Eftersom de arbetslösa ökar snabbt måste arbets- och näringsbyråerna temporärt få mer personella resurser.

Utrikesutskottet framhåller att vi måste hålla fast vid utvecklingssamarbetsmålet 0,7 procent fastän den ekonomiska utvecklingen har försämrats. Det tekniska antagandet för 2012 och 2013, att biståndsanslagen växer i samma takt som bni, underminerar enligt utskottet den finländska utvecklingspolitikens trovärdighet, när verksamheten inte kan planeras utifrån en jämn tillväxt.

Miljöutskottet påpekar att miljöministeriets ramar har krympt redan i årtal och enligt redogörelsen kommer att krympa ytterligare 2010–2013. Samtidigt har miljöförvaltningen hela tiden fått allt fler uppgifter. Det måste adekvata resurser till för forskning och utveckling.

Kommunikationsutskottets krav på ett adekvat underhållsanslag är i högsta grad motiverat med tanke på hur vägarna i landet försämrats år för år. Cheferna för vägdistrikten har gjort sitt bästa för att upplysa riksdagsledamöterna om det här missförhållandet. I en intervju noterade chefen för Vasa vägdistrikt att vägdistriktets underhållsbudget 1995 motsvarade 120 miljoner euro i dagens läge. Nu är den 53 miljoner euro. Under den tiden har trafikvolymen ökat med ca 50 procent. Att vägarna vittrar sönder är uppenbart. Lika klart är det att det behövs mer pengar för vägunderhåll. Om vi låter vägarna falla sönder

kommer det att bli ännu dyrare att reparera dem senare. Reparationer som går ut på att fylla hål i beläggningen är ett dåligt alternativ som inte ger någon bestående nytta. Fastän man är medveten om detta ute i landskapen, finns det inget annat alternativ eftersom anslaget inte räcker till. Dåliga vägar ställer särskilt transportfordon på hårda prov och dessutom uppkommer det obehagliga situationer när bilister försöker kryssa mellan groparna.

På senare tid har det diskuterats livligt om övervakning av hur anslagen för utvecklingssamarbete används. Brister i informationsgången och otillräcklig uppföljning har lett till att Finland har gått med och finansierat ett fängelse i Afghanistan där det misstänks ha förekommit prostitution. Med tanke på problem av den här typen är det mycket viktigt att vi samtidigt som vi siktar på att höja biståndsanslagen också ser till att pengarna går till rätt ändamål.

Trots att Migrationsverket har fått mer personal är asylsökandena tvungna att vänta på det första beslutet omkring ett år. För att man ska kunna sänka behandlingstiden till i genomsnitt 9 månader behövs ytterligare anslag på 2 miljoner för att anställa omkring 30 personer för handläggning av asylärenden.

För individens rättssäkerhet är det viktigt att domstolsväsendet har adekvata resurser att tillgå för sina uppgifter och att resurserna fördelas rätt. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har prickat Finland åtskilliga gånger under de senaste åren för att rättegång inte hållits inom skälig tid så som Europakonventionen kräver.

Vår nationella klimat- och energistrategi kräver kraftiga satsningar på förnybar energi. För att produktionen av bioenergi ska öka är det viktigast att satsa på skogsbruksbaserad bioenergi. Det bästa sättet att främja detta är en adekvat finansiering av hållbart skogsbruk (Kemera). Det här offentliga stödet snedvrider inte konkurrensen. Finansieringen förbättrar också skogsbruksproduktionen och sysselsättningen, inte minst i de områden där bristen på arbetstillfällen är störst. Rambeslutet innehåller inte tillräcklig beredskap för att utöka Kemera-medlen.

Skogsindustrin är en av de viktigaste delarna av industrin i vårt land, som bygger på att förädla inhemsk, förnybar råvara. Skogsindustrin har mycket stor betydelse för sysselsättning, inkomstflöde och inflöde av skatte- och exportinkomster. Den befinner sig nu i en djup kris som kommer att fortgå ramperioden ut. Det är viktigt att staten satsar på att garantera dess verksamhetsbetingelser. Förädlingsgraden måste höjas och nya produkter tas fram och det kräver offentligt stöd. Det är en belastning för skogsindustrin att regeringen har beslutat om en kraftig höjning av el- och bränsleskatterna räknat från 2011. Dessutom upplever skogsindustrin det som ett hot att inmatningstariffen och windfallskatten kan komma att bli en ytterligare börda. Enligt beräkningar gjorda av Skogsindustrin rf kommer dess energiskattebörda rentav att växa med mer än 200 miljoner euro på årsnivå. Växelkurserna är inte till fördel för den finländska skogsindustrin just nu i det också i övrigt svåra marknadsläget och därmed är utsikterna oroväckande.

Företagens verksamhetsmöjligheter har snabbt försämrats till följd av den internationella lågkonjunkturen. Konkurserna ökar och arbetslösheten växer snabbt. Det finns ingen snabb förändring att vänta i utvecklingsperspektivet. Regeringen har inget program för att säkerställa sysselsättning och företagsamhet under ramperioden. Det är mycket lönsammare att livsdugliga företag klarar sig över recessionen än att grunda nya företag efter den. Det för med sig många allvarliga problem och stora kostnader att låta arbetslösheten öka.

I sitt program lovar regeringen att se till att skol- och studerandehälsovård, särskilt psykisk vård och andra tjänster för studerande, finns att tillgå på lika villkor. Men det här målet syns tyvärr inte i ramarna. Regeringen lovar också säkerställa att den grundläggande utbildningen är tillgänglig som närservice. Men skolor läggs fortsatt ner av ekonomiska orsaker i hela landet och i avsevärt större omfattning än vad de minskade åldersklasserna skulle förutsätta.

I rambeslutet föreslås det förhöjda stödet för specialundervisning bli slopat. Det innebär att de barn och unga som behöver specialundervis-

ning kommer att få det mycket svårt att klara sig. Specialundervisningen kommer att köras ner med allt hårdare hand.

Allmännyttiga och ideella föreningar och organisationer som brödrahem och idrottsföreningar har haft stor betydelse för välbefinnandet i hela samhället. Sådana organisationer kommer att behövas allt mer i framtiden. Det är bekymmersamt att många ideella och allmännyttiga föreningar enligt ny tolkning kanske blir skattskyldiga. Detta har naturligtvis fått negativa följder för föreningarna. På sikt finns risken att de helt och hållet upphör med sin verksamhet. Regeringen bör nu göra sitt för att dämpa farhågorna och garantera fortsatt skattefrihet.

Bonusarna till bolagens ledning har väckt mycket debatt. Sådana bonusar får ledningen att i hopp om belöning ta risker och beslut som är till skada för bolaget. Bonussystemet underbygger alltså i praktiken girighet i företagsledningen. I Sverige har man insett att bonussystem är skadliga och därför har bolag där staten äger en stor del av aktierna övergått till ett system med fast lön.

Finland har tagit ut moms på bilskatten men EG-domstolen har konstaterat att skatten strider mot EU-reglerna. Det har nu bestämts att den felaktigt uttagna skatten ska återbetalas till dem som fört in bilar i landet. Men skatten återbetalas automatiskt bara till dem som har fört in en bil i landet 2006 eller senare. Beslutet kränker deras rättigheter som har påförts samma felaktiga skatt före 2006. De har också blivit felbeskattade. Staten har gått lika fel till väga i deras fall som i fråga om dem som betalade extra skatt 2006. Staten motiverar sitt beslut med att besvärstiden är bara tre år. Men det gör ju inte den felaktiga skatten 2006 laglig, utan den är och förblir en skatt som strider mot EU-reglerna. Det skulle vara rätt att alla som har betalat moms på bilskatt automatiskt får tillbaka den extra skatten av staten, oavsett om tiden för att överklaga bilskattebeslutet har gått ut eller inte.

Kristdemokratiska riksdagsgruppen har redan länge drivit på en 0,1 procents skatt för börshandel. Skatten motiveras på fiskala grunder men också med bättre kontroll över spekulation.

En viktig orsak till finanskrisen var just spekulation. Den bör begränsas och hållas under kontroll på alla tänkbara sätt. Motargumentet har främst varit att sådan värdepappershandel skulle fly Finland om den blev skattepliktig. Det skulle vara fullt möjligt om skatten var stor och Finland var det enda land där börshandel beskattas. Men nu tar allt fler länder ut s.k. börsskatt, eller har planer på en sådan.

Företagens finansiella läge bör underlättas genom ändringar i bestämmelserna om avdrag för fastställd förlust. Enligt gällande lag kan ett avdrag göras bara mot vinster de kommande åren. Många länder har infört ett s.k. "carry back"-system där förluster kan dras av mot tidigare års fastställda vinster. Företagarorganisationerna och Finlands näringsliv ser det som särskilt angeläget att ändra lagstiftningen i det här läget. Företag med finansiella svårigheter får då chanser att klara sig över den värsta krisen. Skattemyndighetens förluster begränsas i sådana fall till räntekostnader. Jämfört med de utgifter som uppkommer när ett företag går i konkurs är det betydligt billigare att ändra detaljerna kring förlustavdrag.

Förslag

Således föreslår jag

Beskattnings

1. Riksdagen förutsätter att regeringen rättar till beskattningsstrukturen så att den blir mer rättvis socialt, främjar sysselsättningen, styr konsumtionen i mer hälsosam och miljövänlig riktning och eliminerar uppenbara fiskala orättvisor mellan befolkningsgrupperna, t.ex. genom att jämna ut den strängare beskattningen av arbetslösa och närståendevårdare jämfört med förvärvsinkomsttagare.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att staten på eget initiativ återbetalar den extra skatten till alla som har betalat moms på bilskatten, oavsett

om tiden för att överklaga bilskattebeslutet har gått ut eller inte.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen utreder möjligheterna att stärka den finansiella basen för välfärdstjänsterna genom att återinföra en s.k. börsskatt och genom att höja skatten på försäljningsvinst vid kortvarigt ägande.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen kommer med klara bestämmelser om allmännyttiga föreningars och organisationers ställning så att den skattefrihet som i årtionden gällt dem kan fortsätta.

5. Riksdagen förutsätter att regeringen förelägger riksdagen en proposition om att skatteårets förluster i näringsverksamhet och jordbruk får dras av mot näringsverksamhetens eller jordbrukets resultat de föregående tre skatteåren eller mot resultatet de följande tio skatteåren allteftersom inkomsterna uppkommer.

Sysselsättning och näringsverksamhet

6. Riksdagen förutsätter att regeringen arbetar fram ett program för att förbättra skogsindustrins verksamhetsmöjligheter och i det sammanhanget ser över de skattelösningar som hotar skogsindustrins överlevnad i vårt land.

7. Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste lägger upp ett sysselsättnings- och företagsamhetsprogram för ramperioden och lämnar det till riksdagen för behandling som en redogörelse eller ett meddelande.

8. Riksdagen förutsätter att regeringen för ramperioden avdelar ett anslag för Kemera-medel som fördubblas årligen.

9. Riksdagen förutsätter att regeringen på grund av det snabbt ökande antalet arbetslösa höjer anslagen för att mot-

verka arbetslöshet samtidigt som den ser till att arbets- och näringsbyråerna har tillräckligt med personella resurser.

10. Riksdagen förutsätter att regeringen tydliggör sin ägarpolitik så att de bolag där staten äger en stor del av aktierna slopar systemet med bonus och optioner till ledningen och övergår till ett system med fast lön.

11. Riksdagen förutsätter att regeringen avdelar mer resurser för forskning, planering och verkställighet inom miljöpolitiken.

Sociala och hälsovårdsrelaterade frågor samt utbildning

12. Riksdagen förutsätter att regeringen föreslår en höjning av statsandelarna till kommunerna.

13. Riksdagen förutsätter att regeringen håller fast vid storleken på biståndsanslagen och att 0,7 procent av bnp fortfarande är Finlands mål.

14. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att skol- och studerandehälso-

vård, särskilt psykisk vård och andra tjänster för studerande, finns att tillgå på lika villkor.

15. Riksdagen förutsätter att regeringen avstår från sina planer på att slopa det höjda stödet för specialundervisning.

Förslag till kostnadsinbesparingar

16. Riksdagen förutsätter att regeringen reserverar tillräckliga anslag för underhåll av väg- och bannätet så att det inte försämras ytterligare.

17. Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att det läggs fram en tydlig plan för hur ambassaderna i utlandet ska flyttas över från hyrda lokaler till ägda lokaler i de länder där de avses stanna länge.

18. Riksdagen förutsätter att regeringen föreslår mer anslag för kortare behandlingstider för asylansökningar så att behandlingstiden i ett enskilt fall är högst sex månader.

Helsingfors den 2 juni 2009

Bjarne Kallis /kd